

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

07 Kasım 2012 Çarşamba

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

07 Kasım 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2009 ve 2010 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

1:21

İÇİNDEKİLER

	<u>İl</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:21
Alaattin YÜKSEL	İzmir	1
Haydar AKAR	Kocaeli	2
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	2:3
Ahmet YENİ	Samsun	3
İmdat SÜTLÜOĞLU (ÇAYKUR Genel Müdürü)		3:5
Öneri 1 (2009 yılına ait)		5
Sayıştay Temsilcisi		5
Cevap 1		5:6
İmdat SÜTLÜOĞLU (ÇAYKUR Genel Müdürü)		5:6
Sayıştay Temsilcisi		6
Öneri 2		6
Sayıştay Temsilcisi		6
Cevap 2		6
İmdat SÜTLÜOĞLU (ÇAYKUR Genel Müdürü)		6
Öneri 2 (2010 yılına ait)		6
Sayıştay Temsilcisi		6
Cevap 2		6
İmdat SÜTLÜOĞLU (ÇAYKUR Genel Müdürü)		6, 11:15, 16, 19, 20
Ahmet YENİ	Samsun	6
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	6:7, 9, 14, 15
Haydar AKAR	Kocaeli	7:8, 10:11, 12:13
Turgay DEVELİ	Adana	8:9, 14
Adnan YILMAZ	Erzurum	9, 10
Mehmet DOMAÇ	İstanbul	9, 10:11, 15, 19:20
Alaattin YÜKSEL	İzmir	10
Ziver ÖZDEMİR	Batman	11

Mehmet AKYÜREK	Şanlıurfa	11
Mevlüt DUDU	Hatay	12
Kamer GENÇ	Tunceli	12, 14, 15:17, 18:20
Dilaver DEMİR (ÇAYKUR Hukuk Müşaviri)		16:18, 18:19
Sayıştay Temsilcisi		18
Ekrem YÜCE (ÇAYKUR Eski Genel Müdürü)		20

Açılma Saati: 10.39

Kapanma Saati: 12.24

BİRİNCİ OTURUM

07 Kasım 2012 Çarşamba

Açılma Saati: 10.39

BAŞKAN: Fahrettin POYRAZ

KÂTİP ÜYE: Faruk SEPTİOĞLU (Elazığ)

SÖZCÜ : Şenol GÜRŞAN (Kırıkkale)

0

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığının, kamu kurumlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz. 24'üncü Dönem Üçüncü Yasama Yılı'nın Birinci Birleşimini açıyorum.

Bugün gündemimizde, **Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün 2009 ve 2010 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri** yer almaktadır.

Değerli üyeler, 24'üncü Dönem Üçüncü Yasama Yılı'nın üst komisyonumuzun denetim programları daha sonra ilan edilecek. 2011 yılı alt komisyon çalışmalarımızın Genel Kurul çalışma saatlerinde de yapılabilmesi için İç Tüzük'ün 35'inci maddesi ikinci fıkrası uyarınca Başkanlık Divanı kararı gereklidir. Bu nedenle Komisyon Başkanlığımızca Komisyonumuzun Genel Kurulun çalışma saatlerinde de çalışabilmesi için Medis Başkanlığından izin talebinde bulunulmuş ve Başkanlık Divanının gerekli izin yazısı Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Şimdi, gündemimize geçmeden önce, her yasama yılı başında olduğu gibi Komisyon olarak bazı kararlar almamız gerekmektedir. Önce bu kararları alıp daha sonra rutin çalışmamıza devam edeceğiz.

Karar almamız gereken birinci husus, basının Komisyon çalışmalarını izlemesine yöneliktir. Kamuoyunun Komisyonumuzun denetim çalışmaları hakkında bilgi edinebilmesi amacıyla 6326 sayılı Petrol Yasası'nın 40'inci maddesi gereğince petrol sektöründe yer alan kuruluşlar hariç diğer kuruluşlarla ilgili tüm denetim toplantılarımızın yazılı ve görsel basınımız tarafından izlenilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer ikinci bir husus: Komisyonumuzda yapılan görüşmelerin tam tutanağının tutulabilmesi için her yasama yılı başında bir karar almamız gerekiyor.

Komisyon çalışmalarımızın tam tutanağının tutulması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

Üçüncü husus olarak da merkezleri Ankara dışında bulunan kamu iktisadi teşebbüslerin alt komisyon toplantılarının bu kuruluşların merkezlerinin bulunduğu illerde gerçekleşmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle, çalışmalarımızın gerektirdiği kararları Komisyonumuzca almış bulunmaktayız.

Şimdi, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün 2009 ve 2010 yıllarına ait hesap ve işlemlerinin görüşmelerine başlayacağız. Bu arada, Komisyon üyesi arkadaşlarımıza yeni üyemiz İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in Komisyonumuza katıldığını duyurup, kendisine "Hoş geldiniz." diyor, inşallah hayırlı çalışmalar hep birlikte vesile olur temennisiyle kendisini kutluyoruz.

Size isterseniz bir hoş geldiniz sözü verebilirim Alaattin Bey.

Buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Ben de aynı dileklerle umarım birlikte yararlı çalışmalar yapacağız.

(Ses kaydındaki arıza nedeniyle yazılamamıştır)

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Yapıcı eleştiriler olacaktır. Hem KİT'leri hem ülkemizi daha iyiye götürme, daha ileriye götürme anlayışıyla birlikte umarım uyumlu bir çalışmayı gerçekleştirebiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz, tekrar hayırlı olsun.

Haydar Bey, bir husus mu var?

Buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Umarım başarılı çalışmalara imza atarız ancak ben bir hususu da belirtmeden geçemeyeceğim bu yıl da.

Geçen yılki ve önceki yıllardaki bilgi edinmemiz konusundaki sıkıntıları bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Bankacılık Kanunu gereği ve yine -biraz evvel bahsetmiş olduğunuz- Petrol Kanunu gereği basına yasaklı olmasına rağmen sanki bize de yasaklıymış gibi, bu görevi yerine getiren milletvekillerine yasaklıymış gibi bu bilgilere ulaşamıyoruz. Sayıştayın denetlemiştir olduğu ve ulaşmış olduğu bilgileri, biz onların raporları üzerinde görüş bildirirken o bilgilere ulaşamıyoruz. Buna da bir açıklık getirilmesi veya bu konuda bir düzenleme yapılması gerekiyorsa bu düzenlemenin acilen yapılması gerektiğine inanıyorum çünkü bu Komisyon o zaman işlevini yitirmiş oluyor, yaptığımız işin hiçbir esprisi kalmıyor. Eğer Sayıştayın rapor hazırlarken kullanmış olduğu belgelere biz ulaşamıyor isek, biz onları göremiyor isek bunun burada konuşulmasının da bir anlam ifade ettiğini düşünmüyorum. Onun için de bununla ilgili bu Komisyonun gerekli çalışmayı yapması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, görüşleriniz için teşekkür ediyoruz. Kayıtlara girmiştir.

Evet, değerli üyeler, bildiğiniz gibi Doğu Karadeniz Bölgemizde yöre halkının geçim kaynağını oluşturan çay sektörü ekonomik ve sosyal yönden çok önemli bir yere sahiptir. Doğu Karadeniz Bölgemizde yaklaşık 200 bin aile geçimini çaydan sağlamaktadır. Yöre halkının en önemli geçim kaynağı olan çayın yetiştirildiği alanlarda başka bir ürün yetiştirme şansının hemen hemen hiç olmaması, bölge insanı açısından çayın ne denli önemli olduğunu daha da iyi ortaya koymaktadır.

ÇAYKUR, ülkemizde çay tarımını geliştirmek, çay kalitesini ıslah etmek, işlenmesini teknik esaslara göre yürütmek, iç ve dış pazar isteklerini karşılamak üzere kuru çay üretmek, ithal etmek ve ihraç etmek amacıyla Rize merkezli olarak 1971 yılında kurulmuş ve uzun yıllardır tekel konumunda bu faaliyetlerini sürdürmüştür.

Bildiğiniz gibi, 1984 yılında çıkan Çay Kanunu ile ÇAYKUR'un bu sektördeki tekel konumu ortadan kalkmış ve özel sektör de bu alanda faaliyet göstermeye başlamıştır.

Bölgede üretilen yaş çay ürününün yüzde 55-60'ının ÇAYKUR tarafından satın alınması, yurt içi kuru çay piyasasındaki pazar payının da yüzde 60 seviyesinde olması, ÇAYKUR'un yaş çayın ekimi ve üretiminde, alım ve satımı fiyatlarının saptanmasında ve çay piyasasının düzenlenmesinde hâlen önemli bir rol oynamakta olduğunun bir göstergesidir.

Şimdi, Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Çay İşletmeleri Genel Müdürü İmdat Sütüoğlu'na söz vereceğim.

Öncesinde, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinden Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi bir KİT'i denetleyeceğimiz, hesaplarının tartışılacağı gün Yönetim Kurulu üyelerinin çoğu yok yani bu durumda bu toplantının yapılmasını uygun görmüyorum. Toplantıyı şimdi yapmamız bizim usulsüz olur, onun için bu toplantının devam etmememiz gerekiyor.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, o konuda benim bir hatam, baştan açıklama yapmam gerekiyordu. Aynı zamanda aşağıda Plan Bütçe Komisyonunda Tarım Bakanlığının bütçesi görüşmeleri saat onda başladı. Yönetim Kurulu üyesi olan 2 genel müdür arkadaşımız toplantı öncesinde -Nihat Bey de burada Müsteşar Yardımcımız- kendi bütçelerinin görüşülmesi sırasında izin istediler, ben de onlara bu anlamda "Sayın Genel Müdür ve diğer arkadaşlar burada, acil bir şey olursa sizi çağırarak kaydıyla bütçe görüşmenize katılın." dedim yani bu anlamda Komisyonu bilgilendireyim. Yani, iki toplantının çıkışmasından mütevellit bir durumdur bu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, Yönetim Kurulu burada da bir kısmı Plan Bütçeye mi indi arkadaşların?

BAŞKAN – Şu anda evet, Genel Müdür ve arkadaşlarımız şu anda aşağıda Plan Bütçe Komisyonunda oldukları için böyle bir durum ortaya çıktı. Yoksa, Komisyonumuzun bilgisi dahilinde olduğunun bilinmesini istiyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, durumu anlıyorum ancak şimdi komisyonlar arasında bu şekilde işte Bakan aşağıda olduğu için... Şimdi, hesabının verileceği şey burası çünkü bütün Tarım Bakanlığı bürokratları aşağıda ve ben sanmıyorum ki Plan Bütçede de ÇAYKUR'la alakalı bir şey olursa 1 Yönetim Kurulu üyesi oraya yetecektir.

Bir de, genelde böyle bir ilgisizlik oluyor, Hazine tarafından atanmış yönetim kurulu üyelerinde bazen olabiliyor, üst düzey bürokratlarda olabiliyor. Belki kurumları bu konuda, Komisyon Başkanı olarak yazılı olarak uyarmak ve bütün yönetim kurulu üyelerinin toplantıda hazır bulunmasını sağlamak faydalı olacaktır.

BAŞKAN – Şimdi, zaten sizin bu görüşünüze Başkanlık Divanı olarak da biz katılıyoruz. Hatırlarsanız, birkaç toplantımızı da yönetim kurulu üyelerindeki yeter sayının veya çoğunluğun olmadığı gerekçesiyle ertelemiştik ama arzu edilirse... Doğrudur, yani burada arkadaşlarımız hesap verme konumundalar ve aynı zamanda da savunma haklarını kullanma konumundalar.

Sayın Genel Müdür sunumunu yapsın, önerileri görüşme sırasında aşağıya haber gönderelim.

Nihat Bey, 2 arkadaşımız da gelsin buraya o zaman. Sorun değil yani şey olarak... Tamam mı?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam, Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yani burada bizimki bir ast üst ilişkisi, komisyonlar arasında bir rekabet değil, tam tersine, kamunun işinin görülmesi anlamında bir ihtiyaç olması hâlinde çağırarak kaydıyla zaten o izni verdiğimiz için bir mahzur görmedik ama Komisyonumuz isterse, arkadaşlarımız açıkçası bu konuda da zaten görüşlerini söylediler.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hesap verme Komisyonu olduğu için Sayın Başkan, daha uygun olacaktır.

BAŞKAN – Sorun değil yani...

Ahmet Bey, bir şey mi diyacaksınız?

Buyurun.

AHMET YENİ (Samsun) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; gerek alt komisyonlarda gerekse üst komisyonda yönetim kurulu karar yeter sayısı olmadıkça hiçbir toplantıyı yapmayacağımız kararını tekraren almıştık. Uygulamalar gösterdi ki, ondan sonraki çalışmalara yönetim kurulu üyeleri katılıyorlar. Bugünkü konuyu da bu şekilde aşarsak, şimdiden sonraki toplantılarımızda yönetim kurulu üyelerini bizatihi görmedikçe toplantıyı da devam ettirmeyeceğimizi o gün de söylemiştik, şimdiden sonra da aynı kararla devam ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, İmdat Bey, siz sunumunuzu yapın.

Nihat Bey, arkadaşlarımız, önerileri görüşme aşamasında haber gönderin madem buraya gelsinler. Sorun değil bizim için.

Buyurun.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayıştay Başkanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Bakanlığımızın değerli mensupları; teşekkürümüzün 2009-2010 yılına ait hesap ve işlemlerine ilişkin yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Alt Komisyonu tarafından hazırlanan raporun, öneriler ve diğer bölümlerin görüşülmesi öncesinde söz almış olmaktan dolayı teşekkürlerimi arz ediyor, şahsım ve teşekkürüm adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ÇAYKUR, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi, sermayesinin tamamı devlete ait, tüzel kişiğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülü olup Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının ilgili kuruluşudur.

ÇAYKUR, Türkiye'nin tarım politikasına uygun olarak çay tarımını geliştirmek, çay kalitesini yükseltmek, işlenmesini teknik esaslara göre yürütmek, iç ve dış pazar isteklerini karşılamak üzere kuru çay üretmek, ithal ve ihraç etmek, verimlilik esasına dayalı işletme politikasıyla sermaye birikimine yardım ederek yatırım kaynağı sağlamak amacıyla teşkil edilmiştir.

Ülkemizde çay tarımı, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Rize, Artvin, Trabzon, kısmen Giresun ve Ordu illerini kapsayan 758 bin dekar alan üzerinde yaklaşık 200 bin üretici tarafından yapılmaktadır.

Çay, yaklaşık 1 milyon insanın geçim kaynağını teşkil eden ve ülke ekonomisine sadece ÇAYKUR olarak 1 milyar liranın üzerinde kaynak oluşturan önemli bir üründür.

Yıllık çay alım rekoltemiz ÇAYKUR olarak 600-650 bin ton civarındadır. Özel sektörün yaptığı 450-550 bin ton dolayında alım ile birlikte, sektörde toplam 1 milyon ile 1 milyon 200 bin ton arası yaş çay alınmaktadır. Üretilen kuru çay toplamı 200-225 bin ton civarında olup, bunun 110-120 bin ton kadarını ÇAYKUR üretmektedir.

Teşekkülümüz, 46 yaş çay işleme ve 1 paketleme fabrikası, 2 pazarlama ve üretim bölge müdürlüğü ve 7 pazarlama bölge müdürlüğü, bunlara bağlı 170'in üzerinde bayi, anatamir fabrikası, Atatürk Çay ve Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsünden müteşekkil olup, Türkiye'de çay sektörünün en büyüğü ve lider kuruluşudur.

Teşekkülümüzde, 1 Ekim 2012 tarihi itibarıyla 1.413 memur, 2.840 kadrolu ve 10.271 kampanya işçisi olmak üzere toplam 11.684 işçi-memur personel bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2012 yılında gerçekleşen faaliyetlerimizden kısaca bahsetmek istiyorum:

İlk olarak yaş çay mubayaa ve ödemelerimize bakacak olursak, 9 Mayıs 2012'de başlattığımız kampanya 14 Ekim 2012 tarihinde sona ermiştir. Bu sürecin sonunda ise toplam 655.285 ton yaş çay alımı gerçekleşmiş, bunun karşılığında da üreticilerimize 720.813.739 TL ödeme yapılmıştır.

ÇAYKUR olarak ürün bedeli ödemelerine 11 Haziran 2012'de başlanılmış ve 23 Ekim 2012 tarihi itibarıyla de tamamlanmıştır. Yani, mubayaa ettiğimiz yaş çayların ürün bedelleri bir sonraki ay içerisinde üreticilerimizin hesaplarına aktarılmış ve bu uygulama bütün sürgün dönemlerinde aynı şekilde sürdürülmüştür. Kuru çay üretimimiz yaklaşık 123 bin ton, kuru çay satışlarımız ihracat dâhil geçtiğimiz on aylık dönemde 82 bin ton, randıman oranımız ise yüzde 18,76 olarak gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2012 yılı kampanya süreci ve sonrasında gerçekleştirmeyi planladığımız önemli yatırım çalışmalarımız bulunmaktadır. Bunlardan da ana başlıklar halinde bahsetmek istiyorum:

1- Yaş çay işleme kapasite artışı: 2012 yılı yatırım planlamamızda ilk olarak mevcut fabrikalarımızın işleme kapasitelerini artırmak suretiyle toplamda yaş çay işleme kapasitemizi yükseltmek istedik.

Çalışmalarımızın sonrasında 350 ton/günlük bir ilave artış 2012 yaş çay kampanyasına yetiştirilerek 6.750 ton/gün olan kapasitemiz toplam 7.100 ton/gün kapasiteye çıkarılmıştır. Devam eden çalışmalarla birlikte 2012 yıl sonuna kadar 700 ton/gün artış sağlanarak toplamda 7.450 ton/gün kapasiteye ulaşmış olacağız. Bu yıl olduğu gibi 2013 yılında da kapasite artışına devam edeceğiz.

Buradaki amacımız, sürgün dönemleri itibarıyla yaş çay alım süresini kısaltarak daha kısa dönem içerisinde üretim yaparak kuru çay kalitemizi üst seviyeye çıkarmaktır.

2- Paketleme fabrikasının nakli: Mülkiyeti ÇAYKUR'a ait olan 100. Yıl Paketleme Fabrikası, Bakanlar Kurulunun 2012/2719 sayılı kararıyla Sağlık Kampusu Tesisleri için Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'ne devredilmiştir. Yeni paketleme fabrikası ise İyidere bölgesinde ÇAYSAN'dan aldığımız arazi üzerine kurulacaktır.

3- Güneysu Çay Fabrikasının Nakli: Yine, mülkiyeti ÇAYKUR'a ait olan Güneysu Çay Fabrikası, Bakanlar Kurulunun 2012/2719 sayılı kararıyla Millî Eğitim Bakanlığına tahsis edilmek üzere Hazineye devredilmiştir.

Güneysu Çay Fabrikamızın eksilen mevcut işleme kapasitesi, teşekkülümüzün genel kapasitesinde bir azalmaya neden olmaması için yine aynı ilçemizde bulunan Ulucami Çay Fabrikasına nakledilmiş ve nakledilen fabrikamızın mevcut 120 ton/gün olan kapasitesi 300 ton/gün seviyesine çıkarılmıştır.

4- Randevulu çay alım sistemi: Bu yıl pilot bölgelerimizde uyguladığımız ve üreticilerimizden olumlu dönüşler aldığımız randevulu çay alımını, önümüzdeki yıl çay hinterlandımızın tamamında uygulayacağız. Bu sistemde üreticilerimiz haftalık kotalarını, verilecek randevuya göre haftanın herhangi bir gününde toplu olarak bizlere satacak, dolayısıyla her gün alım yerine gelmektense ayda üç dört gün gelerek çay kotasının tamamını satmış olacak.

Neticede, zaman zaman sürgün dönemi başlangıçlarında yaşanan sıkıntılar, alım yerlerinde istenmeyen görüntüler ve meydana gelen aksaklıklar bu sistemle minimize edilmiş olacaktır.

5- Çay tarım alanlarının belirlenmesi ve üreticilere ruhsatname verilmesi: Geçtiğimiz aylarda yayımlanan Bakanlar Kurulu kararında zikredildiği gibi, çay tarım alanlarının belirlenmesi ve ruhsatlandırma işlemlerinde yetki, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız ile birlikte ÇAYKUR'a verildi. Bu Kararname üç yıl süreyle Artvin, Giresun, Trabzon ve Rize illerindeki çay plantasyonlarında uygulanacaktır. Mevcut ruhsatlar geçerli olacak. Ruhsatsız alanlar için vatandaşlarımızın müracaatları doğrultusunda tespitlerimiz yapılacak ve bu alanları ruhsata bağlayarak vatandaşlarımızın çok önemli bir sıkıntısını bu şekilde gidermiş olacağız.

6- Enerji Yatırımları:

İki ana projeden oluşan enerji yatırımlarımızdan ilki Buhar Alımı Projesidir; işletmelerimizin enerji ihtiyacında kullanılan fuel-oilin yerine buhar enerjisi kullanımı maksadıyla bu yıl için yalnızca dört fabrikamızda (Hopa, Arhavi, Fındıklı, Işıklı) başlattığımız dönüşüm çalışması tamamlanmıştır.

İkincisi ise, LNG Dönüşüm Projesidir; "Sıvılaştırılmış Doğal Gaz" demek olan bu sistemle fuel-oilin yerine likit doğal gaz kullanarak işletmelerimizde enerji ihtiyacımızı karşılamış olacağız. Geçtiğimiz aylarda yedi fabrikamızda (Ardeşen, Çayeli, Aşıklar, Selimiye, Derepazarı, İyidere, Tirebolu fabrikalarımızda) başlatılan enerji üretimi dönüşüm çalışmaları tamamlanmıştır.

7- Muhtelif İşler:

2012 yılı içerisinde tamamlanmak üzere muhtelif işlerden oluşan projelerimiz; inşaat, makine-teçhizat, bilgisayar yazılımı ve donanımı, otomasyon, modernizasyon, idame yenileme, bakım onarım, taşıt alımı gibi belli başlı harcama kalemlerinden oluşmaktadır.

Yine bu başlık altında yaş çay boşaltma makinesi alım çalışmamız da 46 yaş çay işleme fabrikamız da birinci sürgün sonu itibariyle tamamlanmıştır. Bu proje neticesinde yaş çay boşaltma makinesi dönüşümü tamamlanan işletmelerimizde artan hijyenik üretim standardı ve önemli iş gücü tasarrufu sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; çay sektörünün geleceğine yönelik yapısal proje çalışmalarımız ise geliştirilerek devam etmektedir. Bunlardan en önemlileri ise;

1-Yeşil çay üretimi ki, 2004 yılında deneme üretim merkezi mizde başlanılan, 2005 ve 2006 yıllarında ise piyasa talepleri ve tüketici tercihleri doğrultusunda kapasite artışının yanı sıra ürün çeşitlenmesine gidilerek günümüze kadar gelinmiştir.

Önümüzdeki dönemlerde ise piyasa tercihleri doğrultusunda; hâlihazırda bir işletmemizde -Taşlıdere Çay Fabrikasında bulunan üretim tesis sayımızı artırıp dolayısıyla yeşil çay üretiminde kapasite artışını sağlamış olacağız.

2- Organik Çay Üretiminin yaygınlaştırılması,

2007 yılında organik ürün kontrol ve sertifikasyon ihalesi ile başladığımız organik çay üretim projesinde 2011 yılı sonu itibariyle 3.407 dekar alanda 1.350 sertifikalı üretici ile üretim yapan ve 100 ton kapasiteli Hemşin Organik Çay Fabrikası'yla önemli bir noktaya gelmiş bulunmaktayız.

ÇAYKUR olarak nihai hedefimiz çaylık alanlarının tamamını organik çay tarım alanına dönüştürme düşüncemiz olsa da, ilk olarak bu hedefimize ulaşmak için 2012 planlamamızda dönüşüm için üç bölge daha belirleyerek yeni bir adım daha atmış olduk.

Pazar, Sabuncular ve Fındıklı bölgelerimizde, bu yılın sonunda, 13.086 dekar alanda 3.338 üreticimiz ile organik çay üretim sözleşmesi gerçekleştirip toplamda artıracığımız organik çay üretimi ile organik çay pazar payımızı genişletmiş olacağız.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmamı nihayetlendirirken, fikir ve önerilerinizin Kurumumuza müspet katkılar sağlayacağı inancıyla, görüşmelerin teşekkülümüz ve memleketimiz için hayırlı olması temennilerimle, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi, 2009 yılına ilişkin önerileri görüşmeye başlıyoruz.

2009 yılına ait iki adet öneri bulunmaktadır.

1 numaralı öneri 2010 yılının 1 numaralı önerisiyle aynı mahiyette olduğu için birlikte okutup, birlikte işleme alacağız.

1 numaralı öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1:

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın 2008-2011 yıllarını kapsayan Eylem Planı kapsamına alınmış olan ve bölgedeki verimden düşen yaşlı çay plantasyonlarının yenilenmesinde önemli bir yer tutan çaylık alanların rehabilitasyonu ile ilgili olarak yapılan çalışmaların, diğer sorumlu kuruluşlarla işbirliği içinde aksatılmadan sürdürülmesi.

BAŞKAN – Bir saniye, şimdi, toplantımıza katılan yönetim kurul arkadaşlarımız kendilerini tanıtınsınlar ki kayıtlara geçsin, lütfen oturduğunuz yerden.

(ÇAYKUR Yönetim Kurulu kendini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Önerinin cevabını alalım İmdat Bey, buyurun.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Cevap 1:

Bakanlığımızın 2008-2011 yıllarını kapsayan Eylem Planı kapsamına alınmış olan ve bölgedeki verimden düşen yaşlı çay plantasyonlarının yenilenmesinde önemli bir yer tutan çaylık alanlarının rehabilitasyonu ile ilgili hazırlık çalışmalarına devam edilmektedir. Bu kapsamda, 2010 yılında altı bölgede 500'er m2'lik model çay bahçeleri oluşturulmuştur. Bu bahçeler ileride yenilenecek ve çelik fidan temin edilecek çay bahçeleri için "örnek damızlık bahçe" olarak tesis edilmiştir.

Bu bahçelerin bakımı ve takibi teşekkülümüz tarafından yürütülmektedir. Ayrıca ilgili Bakanlığımız bünyesindeki Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü ve Tohumluk Tescil Sertifikasyon Müdürlüğü ile işbirliği içinde çalışmalar devam etmektedir.

Bu kapsamda ayrıca bir doku kültürü laboratuvarı kurulması da yatırım programına alınmıştır. Bu doku kültürü laboratuvarıyla verimi yüksek olan, altı çeşit bizim üstün verimli fidanlarımız var belirlemiş olduğumuz, bunlardan doku kültürüyle fidan üreterek bu projeye ileride destek vermeyi hedefliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili söz talebi yok.

Haydar Bey, izleyelim mi diyorsunuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, cevapta da belirtildiği gibi çayın ekonomik ömrü yaklaşık altmış yıl civarında, mevcut çay alanlarının da yüzde 65'i otuz-kırk yaş üzerinde olduğu için bu hakikaten önemli bir sorun. Tabii ÇAYKUR'un da tek başına çözeceği bir sorun değil. İşte ilgili bakanlık, üretici ve diğer paydaş kuruluşlarla yapılacak işlem... Dolayısıyla tabii bunun izlenmesi ve bölgenin de önemli bir sorunu tabii bunun takip edilmesi gerekiyor.

Bilgilerinize sunarım efendim.

BAŞKAN – Peki, önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 no.lu öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 2:

Sayıştay raporun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevabı alalım:

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Cevap 2:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2010'un 1'inci önerisi 2009'un 1'inci önerisiyle aynı mahiyettedir. Birlikte görüşmüştük.

Şimdi, **2010'un 2 no.lu önerisini** okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 2:

Sayıştay raporun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevabı alalım tekrar, kayıtlara girsin:

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Cevap 2:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, genel olarak kurum faaliyetleriyle ilgili olarak söz almak isteyen arkadaşımız varsa söz vereceğim.

Sayın Genel Müdür, lütfen not alınız. Arkadaşlarımız sorularını sorduktan sonra en son size söz vereceğim. Soruların sorularda teknik çalışmayı gerektiren, detay çalışmayı gerektiren bir husus varsa da komisyon tutanaklarımızın tarafınıza iletilmesinden itibaren on beş gün içinde sorulan sorulara yazılı olarak da cevap verebilirsiniz.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET YENİ (Samsun) – Sayın Genel Müdürüm, önceki yıllardaki denetimlerimizde -ki bugün de gündemde bırakmış olduğumuz öneri, izlemeye bıraktığımız öneri- çay alanlarının yenilenmesi, çay ömrünün altmış yıl gibi bir sürede -çayların- sona erdiğini dikkate alırsak bununla ilgili geçen yıllarda uzun vadeli projelerden bahsedildi ve bazı rakamlar gündeme gelmişti ki bu rakamlar gerçekten bizi ürkütmüştü. Bu konuda elinizde yatırım programı var mı? Ne zaman ne yapacaksınız? Hangi yıl ne kadar yatırım yapacağınız konusunda bizi bilgilendirir misiniz?

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle yeni yasama dönemi KİT Komisyonu çalışmalarının halkımıza ve yurdumuza yarar getirmesini diliyorum. Umuyorum ki her şey yolunda gider ve biz de ülkemize... (Ses kaydı bozuk olduğu için yazılamamıştır.) ...değer katma şansına sahip olabiliriz.

Öncelikle, bu kaçak çay meselesi, sanıyorum ki ciddi bir rahatsızlık çayla alakalı. Bu kaçak çayla alakalı Genel Müdürlüğünüze ulaşmış ihbarlar, yaptığınız soruşturmalar, Tarım Bakanlığı Teftiş Kurulu dâhil olmak üzere düzenlenen raporlar varsa son üç yıl içerisinde bunların bir örneğini görmek istiyorum ben kaçak çay girişleriyle ilgili çünkü kaçak çay girişleri arıza artıran sıkıntılı... (Ses kaydı bozuk olduğu için yazılamamıştır.) ...üreticilere zarar veren bir husus olduğunu düşünüyorum ben. Bu kaçak çayla alakalı bir de Genel Müdürlüğünüzün politikalarını kısa bir not hâlinde bizlere iletebilirsanız çok mutlu olurum.

İkinci mesele, bu kota ve kontenjan uygulaması dolayısıyla üreticilerin yaşadığı sıkıntılar var. Bu kota ve kontenjan uygulaması dolayısıyla özel sektörün alım mekanizmaları devreye giriyor. Özel sektörün de belirlenen fiyatlardan alımı dolayısıyla çay üreticilerinin mağdur olma durumu söz konusu. Bu konuda hangi önlemler alınmış? Onu merak ediyorum.

Bir de son üç yıl içerisinde kurumunuz tarafından yapılmış ihalelere genelde baktığımda hemen hemen tamamının 3G kapsamında yani Kamu İhale Kanunu'nun istisna maddesi olan 3G kapsamında olduğunu görüyorum ama 3G kapsamındaki ihalelerde aynı yıl içinde bazı ihalelerin bölünmüş olduğunu görüyorum. Yani normalde Kamu İhale Kanunu'na göre açık ihale yapılması gerekirken bu bazı ihalelerin, aynı nitelikli ihalelerin aynı yıl içerisinde yapılması Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesine uygun olmayabilir. Bu konuda son üç yıl içerisinde yapılmış ihalelerle alakalı şöyle diyelim: 1 milyon liranın üzerindeki ihalelerle ilgili sadece ihale komisyon kararını gönderirseniz, diğerleri dosya yükü olmasın, onlara gerek yok, çünkü ihale listelerine bakıyorum ama...(Ses kaydı bozuk olduğu için yazılamamıştır.) Sadece komisyon kararları bize yetecektir orada çünkü 3G kapsamında yapılan alımları görmek istedik. Bir de, tabii, genelde aynı konudaki alımları aynı firmalar, özellikle taşıyıcılık kooperatifi konusunda bunları görüyoruz. Kutu teneke alımında görüyoruz. Herhâlde bu taşıyıcı kooperatiflik sistemi mi böyle işliyor? Bilmiyorum yani başka bir taşıyıcı kooperatifi rekabet mi olmuyor, ama genelde aynı taşıyıcı kooperatiflerini görüyoruz. Sınırlı sorumlu kooperatifler de var, mesela Ardeşen Taşıyıcı Kooperatifleri gibi kooperatifler de var.

Bir de "Metin Posta" diye bir işçiniz var, bu işçi çay fiyatlarını ve üretimlerini, işte kota uygulamalarını protesto mitingine katılıyor, daha sonra da bu işçi mitingde olduğu gün iki gün işe gelmediği gerekçesiyle işten çıkarılıyor ama o iki gün gelmediği sırada da izin için başvuruyor. Sonuçta işçinin üreticiyle alakalı eylem yapması kötü bir şey değil, takdir edilmesi gereken bir şey. Bu işçinin neden işten atıldığı, neden görevinden atıldığı konusunda, görevden ayrılma yazısı, işçinin itiraz yazısı veya davalar varsa o dosyanın da tamamını görmek istiyorum. Sayın Genel Müdürden de bu konuda açıklama istiyorum, yani bu işçi neden işten çıkarılmış? İki gün işe gelmedi diye başka işçileriniz de işe gelmediği zamanlarda da aynı işlemleri uyguluyor musunuz?

Ben, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Biraz Ahmet Bey bahsetti ama ben de bahsetmek istiyorum çay alanlarının yenilenmesi konusuna.

Yaklaşık 1940 yıllarında başlayan çay ekimi Türkiye'de bugüne kadar gelmiş ve -yani altmış yıl ömür biçildiğine göre ortalama- 2000'li yıllarda çay alanların ömrünü tamamladığını aşağı yukarı söyleyebiliriz veya üretken olma yani verimli olma vasfını yitirdiğini söyleyebiliriz. Peki, bu konuyla ilgili yapılan çalışmaların çay alanlarının veya tekrar bilgim olmadığı için de soruyorum, bir çay fidanı ne zamanda yetişir, ne zaman verimli hâle gelir ve ne zaman onu üretim olarak almaya başlarsınız? Bunu öğrenmek istiyorum. Bir de bu konuda yapılan çalışmalar, yani neler yapıyorsunuz? Bunca alanı -yaklaşık Türkiye 6'ncı sırada "dünyada çay alanları" adı altında- bu kadar alanı birden dönüştürme şansınız veya bir planınız var mı? Yıllara yayılmış bir planınız var mı?

Yine, tek öneriyle geçilmiş ama iç öneriler kısmında iki tane aslında güzel öneri var. Bu iki güzel öneriden bir tanesi... Hepimiz ÇAYKUR'un çaylarına itibar ederiz. Ben evde genelde de -alışverişlerimde de- bildim bileli ÇAYKUR'un çaylarını içerim ve başka çay tadı da damak zevkime biraz ters gelir, içmem yani başka çayı genelde, hemen de anlarım böyle. Ama o iç önerilerin birinde diyor ki üç tane paketleme fabrikası var, bu paketleme fabrikalarında yapılan çayların kalitelerinin birbirinden farklı olduğu yönünde bir tespit var. Bunun ben önemli olduğunu düşünüyorum, çünkü Türk çay içicisi damak tadına önem veren ve o benzerlikte damak tadını yakalamak için çalışan insandır, her çayı içmez. Bunun da cevabınızda homojen olması için, harmanların homojen olması için birtakım çalışmalar yaptığınızı ve bunun için de sirio sistemi kurulmaya çalışıldığını ifade ediyorsunuz ama tabii bunlar genel yazılır böyle, yapılır mı yapılmaz mı bilinmez. Şimdi, bu konudaki çalışmalarınızı da merak ediyorum. Bunun için ne kadar yatırım ayırdınız? Ve böyle bir çalışma yapılmakta mıdır gerçekten? Bunu merak ediyorum.

Bir de, yine, iç önerilerde mamul çay üretiminin, yani çay üretim fabrikalarındaki makinelerinizin eskidiği tespit edilmiş ve bunların yenilenmesi gerektiği konusunda -iç öneride 10 no.lu öneri- bir çalışma yapılıp yapılmadığını, yine ne kadar bir yatırım

ayrıldığı... Çünkü baktığımızda ÇAYKUR, aslında, Türkiye’de, hâlen tekel durumunda olan -özel çay fabrikaları artık kuruldu ama- bir kurum olarak düşünüyorum ama zarar ediyor o kurum. Yani iyi yönetilmediğini de düşünüyorum, demek istiyorum burada niye? Bir bütçe hazırlamışsınız 2010 için -2010 Sayıştay raporlarından konuşuyorum- burada 9 milyon TL kâr öngörmüştünüz ama kurum 26 milyon TL zarar etmiş. Şimdi, Sayın Genel Müdür, böyle bir işletme özel sektörde olsa ve 9 milyon TL kâr öngörüp 26 milyon TL zarar ettiği zaman ne o yönetim kurulunu orada tutarlar ne genel müdürü orada tutarlar, hepsine yol verirler. Böyle bir perspektif çizilmez, böyle bir proje, böyle bir bütçe hazırlanmaz. Yani bunları daha gerçekçi, realist yaparsak... Biraz evvel de belirttiğim gibi hâlen Türkiye’de tekel konumunu sürdüren ÇAYKUR’un kâr etmemesi için bir neden olmadığını düşünüyorum, tabii doğru yatırımlar zamanında yapılabilirse, makinelerimiz yenilenebilirse, birbirleri arasındaki o kalite farkı giderilebilirse, vatandaşın ÇAYKUR avantajının devam edeceğini düşünüyorum. Bu konudaki yatırım planlarınızı da merak ediyorum, onları da istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Turgay Bey, buyurun.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Ben de yeni Komisyon çalışmalarımızın başlaması dolayısıyla bütün arkadaşlarımıza kolay gelsin diyorum.

Ben, KİT ÇAYKUR’un alt komisyon üyesiydim dosyaları hem arkadaşlarımızla Rize’ye giderek orada alt komisyon çalışmalarını yürüttük hem de yapılan çalışmalarla ilgili Sayıştayın yaptığı çalışmalarla ilgili dosyaların detayına hâkimim.

Şimdi, tipik bir KİT’le karşı karşıyayız ÇAYKUR olarak. Hazineden beslenen, zararı devletin, halkın sırtına verilen ve dolayısıyla da spesifik olarak oradaki üreticileri, genel olarak da Sayın Başbakanımızın ili olması hasebiyle de oradaki çay üreticilerinin memnuniyetini, üreticilerin memnuniyetinin, Rize’de yaşayan vatandaşlarımızın memnuniyetini birinci planda tutan bir politika uygulanıyor. Bunu da genel siyasetin tezahürü olarak görüyorum. Bu tip kitlede hepimiz biliyoruz ki hazırlanan yatırım planları, yapılan bütçe çalışmaları, elde edilen sonuçlar sadece kâğıt üzerinde kalır. Yönetim kurulları da, genel müdürlükle bir bütün olarak bu KİT’in yöneticileri Hükûmetin ve yöre halkının memnuniyetini öncelikli tutar kâr amacı gütmeyiz, her ne kadar kâr amacı güdüyoruz deseler de. Yatırım alanlarının genişletilmesi, çeşitlendirilmesi, bütün bunların hepsi aynı zamanda oradaki işlerin de belli bir düzende gitmesini sağlıyor. Zaten, 2007 yılından bu yana bilançolarına sürekli zarar göstermesi de bunun bir kanıtı. Bu bir politika, hükûmetin bir politikası, doğal olarak hükûmetin atadığı genel müdür, yönetim kurullarının da buna uygun davranmasını da siyasetin kendi dinamiği içerisinde gayet doğal buluyorum ben. Bu anlayış değişmediği takdirde, ÇAYKUR zarar etmeye devam edecektir. ÇAYKUR zarar etmeye devam ettiği sürece de hazineden fonlanacaktır, diğer bakanlıklardan fonlanacaktır. Bu konuşmamın başında söylediğim gibi tipik bir KİT’le karşı karşıyayız. Tabii, diliyoruz ki daha fazla üretim olsun daha fazla kaliteli üretim olsun, üreticilerin ürünleri değerlendirilsin, ÇAYKUR’umuz bunu daha yüksek fiyatlardan alsın, piyasaya sürsün ve dünyada rekabet edilebilir bir kuruma dönüşsün, yani dileğimiz bu. Ama bunun ne kadarının gerçekleştiği ve gerçekleşebileceği konusunda Sayın Genel Müdür ve yönetim kurulu üyelerinin de ferasetine ve çalışkanlığına bakacağız önümüzdeki yıllarda.

Şimdi, Türkiye’de tekel durumunda olan ÇAYKUR’un zarar etmesi hem kapasite kullanım oranının azalması hem de ham çay alımında şeylerin gerilemesi tabii çok dikkatle incelenmesi gerekiyor. Aslında, bu, kendilerinin uzmanlık alanı. Biz burada denetimimizi yapıyoruz ama kendi işleri olduğu için buna özenle dikkat etmeleri gerekiyor.

Aykut Arkadaşımızın da söylediği gibi, Türkiye’de, kaçak çay, çay sektöründeki diğer firmaların girmesi ÇAYKUR’un önemli hizmet alanlarına haksız rekabetle girmelerini de sağlıyor. Ben özel olarak da biliyorum, araştırdım da, Türkiye gümrüklerine yurt dışından başka ürünler adı altında çok ciddi oranlarda kaçak çay sokuluyor, giriyor ve ÇAYKUR’la haksız bir rekabet yapıyorlar. Bu da hem üretici için bir handikap oluşturuyor hem de ÇAYKUR için bir handikap oluşturuyor. Bunların diğer bakanlıklarla beraber istişare hâlinde, süreklilik hâlinde, zincirin halkası hâlinde takip edilmesi hâlinde hem ÇAYKUR bundan kâr edecektir işini daha iyi yaptığı için hem de üreticinin hakkını koruyacaktır.

Tabii, son olarak da şunu söylemek istiyorum: 2002 yılından bu yana devam eden Rize’deki o arsa meselesi, kira meselesi var. Bu da Sayıştayın denetimlerine sürekli olarak giriyor. Hepimiz biliyoruz ki devlet bürokrasisinde bir şey böyle her yıl sündüre sündüre zamanla artık kanıksanır hâle getiriliyor, “Yahu, arkadaş, bitsin de kurtulalım.” bu iş noktasına getirilecek, küllenilecek ve iş kapatılacak gidilecek. Yani amaç buysa Sayıştay denetçileri de burada söyleyelim komisyon olarak artık bunları iç öneriden de kaldıralım bitsin, onlar da çalışmasınlar, yorulmasınlar, mahkemeler bu işi gereksiz yere soruşturmasınlar, icra daireleri soruşturmasınlar. Yani kangren hâline gelmiş bu konunun bir çözüme kavuşması gerektiğini düşünüyorum ben. Yazıktır günahtır devletin de parasına, milletin de parasına.

Sonuç itibarıyla, ÇAYKUR, tipik bir KİT, orada Hükûmet politikası uygulanıyor, Rizeliler çok şanslılar Sayın Başbakanın memleketi olması, hemşehrileri olması hasebiyle zararları karşılanıyor, ÇAYKUR yönetimi -Sayın Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyeleri- çalışmaları zararları karşılasa da bunların karşılığını finansman olarak Hükûmetten destek olarak görüyorlar. Ama yarın bir gün, bu yönetim, bu anlayış, bu mantık devam ettiği sürece Sayın Başbakan iktidardan düştüğünde Rizelilerin başına bizim Adanalıların başına gelen ÇUKOBİRLİK ve diğer illerdeki birliklerin başına gelenler onların başına gelecektir. Şimdilik şeylerini iyi kullansınlar, tadını çıkarsınlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, deminki konuşmada eksik kalan bir iki hususu daha hatırlatmak istiyorum.

ADNAN YILMAZ (Erzurum) – Bize söz vermediniz, ona ikinci defa söz veriyorsunuz.

BAŞKAN – Siz daha sonra bastınız Adnan Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Buyurun siz, ben daha sonra da konuşurum.

Ben daha önce bastım herhâlde o yüzden oldu, yoksa şey değil.

Şimdi, öncelikle şunu söylemek istiyorum: Bu pazarda bir monopson piyasası söz konusudur. Yani ağırlıklı olarak ÇAYKUR'un yönettiği bir piyasa vardır, diğer oyuncular da vardır ama ÇAYKUR'un tek satıcı olmasının gücü de vardır. Bu yüzden bu da bir KİT olduğuna göre pazarı da kontrol etmesi gereken, pazardaki durumu da analiz etmesi gereken devlettir.

Şimdi ülkemizin önünde şöyle bir durum var değerli arkadaşlar: Ne yazık ki yeni bir trend olarak, yeni bir tercih olarak filtre kahve ülkemiz piyasalarına hızla girmiştir. İşte "Starbuck" denen dünya şirketi Gloria Jeans denilen dünya şirketi büyük kentlerde sabah içecekleri konusunda tercihleri değiştirmeye başlamıştır.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Kahve Dünyası'na atlamayın.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kahve Dünyası, yerli bir firma olduğu için en azından daha şey gördüğüm için. Bu kahve ithal bir üründür, ama ne yazık ki tercih olarak, özellikle gençlerimizin tercihi olarak, içecek tercihi olarak başta filtre kahve olmak üzere kahve tercihi başlamıştır. Bunu birkaç açıdan değerlendirmek lazım: En önemli konu bunun ithal bir mal olması, ikincisi de sağlığa zararları konusunda birtakım bulgular olması en azından sağlığa yararları konusunda çay kadar bulguların olmaması bence önümüzdeki duran, yönetimin de önünde duran bir problemdir.

Çay, son derece sağlıklı ama en önemlisi kendi üretimimiz olan bir ürünümüzdür. Çayın sağlıklı ve lezzetliliği üzerine geniş bir tanıtım kampanyasıyla bu kahve-çay rekabeti içerisinde çayın desteklenmesi son derece önemli olacaktır. Bunun için gerekirse reklam kampanyalarıyla veya profesyonel bir şirketle görüşüp çayın tanıtımı üzerine, çayla kahve rekabetinde orta vade de çayın lehine sonuçlar doğurmak üzere bir proje hazırlanmasını ben tavsiye ediyorum.

Ayrıca, doğu kültürüne baktığınızda, bugün, aslında, batı kültüründe tercihler çaydan yana dönerken, yani batı kültürünün entelektüel veya gelir seviyesi olarak üst grubunda olan sınıflar tercih olarak özellikle yeşil çayı içmeye başlamışken ve kahve bu anlamda moda bir tercih değilken batıda, bizim toplumumuzda kahvenin moda bir içecek hâline gelmesini de değerlendirmeniz gerekiyor. Bunu, tabii, kayıtlara girmemesi açısından çok söyleyemiyorum ama. Bizdeki trend batının tersine. Batı insanları, artık çay içmeye başladı bizde kahve içilmeye başlandı.

Bir de şunu söylemek istiyorum: ÇAYKUR'un bütün muhasebe sistemlerini yakından takip ediyoruz. ÇAYKUR'daki görev zararının da farkındayız. Görev zararının birtakım kronik sebeplerden kaynaklandığını biliyoruz. İşte işçilerin bir fabrikaya yığılmasından tutun işleme kapasitesinin eksikliklerine kadar, hatta çay yaprağının kesilirken elle toplanması arasındaki detay farkları bile kendi aramızda konuştuk ama bizim korkumuz şudur ki: Çay üreticisinin fiyat bazlı desteklenmesi konusunda Cumhuriyet Halk Partisinin dile getireceği konuların, bu fiyat bazlı politikada çay üreticisinin aleyhine dönmesinden çekindiğimiz için bunu dile getirmiyoruz. Çay üreticisinin desteklenmesi bizim gözümüzde çok önemli.

Evet, ÇAYKUR bir KİT'tir. KİT'lerin görev zararını engellemek için çok gayret göstermeliyiz ama görev zararını engellememiz gereken konular yönetim bazlı, teknoloji bazlı maliyet düşürücü hususlardır. Çay üreticisine ödenecek taban fiyattan düşüşü gidilmesine biz kesinlikle razı değiliz. Hükûmetin yüksek fiyat politikası olursa da bunu sonuna kadar destekleyeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Adnan Bey, buyurun.

ADNAN YILMAZ (Erzurum) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, değerli Genel Müdürüm taklit ve sahte çaylara yönelik talebi azaltabilme doğrultusunda alınan yasal önlemlerin ötesinde tüketicilere özellikle sağlık ve lezzet vurgusu yapılarak özendirme çalışmasını yapmayı düşünür müsünüz?

Bir Erzurumlu olarak hakikaten biz çaya çok önem veririz. Bu damak tadı da çok önemlidir. Çay tüketiminde, dolayısıyla, buna paralel olarak çay satışlarının mevsim dalgalanmaları gösterdiği bir gerçektir. Yani özellikle yaz aylarında ciddi anlamlarda çayda bir tüketici ve üreticiler bakımından, satışlar bakımından bir düşüş söz konusudur. Bu bağlamda, mevsimsel dalgalanmanın etkisinde “aza indirme” gibi bir çalışmalarınız var mıdır?

Kaderin cilvesi otuz sekiz sene önce eski Genel Müdürü Ekrem Yüce Bey’le beraber aynı KİT’te çalışmış bulunmaktayız. Otuz sekiz sene sonra ben KİT Komisyonu kurulu üyesi arkadaşım da eski bir Genel Müdür olarak şurada bulunmaktayız. Ekrem Bey, aslen Adapazarlıdır, Atatürk Üniversitesi mezunu beraber aynı yerde memur olarak çalıştık. Görülüyor ki Sayın Başbakanımız bir Adapazarlıyı getirip bir Rize’de ÇAYKUR’un Genel Müdürü yapıyor. Bu ne kadar ehemmiyetli bir önem arz ediyor, hepinizin takdirlerine sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Alaattin Bey, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlarım birçok konuya değindi, ben tekrara girmeyeceğim ama merak ettiğim bir şey var: 2009’dan bu tarafa alınan personel sayısı ne kadar ve hangi yöntemle alıyorsunuz personeli? KPSS oranlarına göre mi yoksa açıktan atama yöntemine göre mi? İŞKUR’la ilişki ne? Bir de, bu arada yasaların size verdiği engelli ve hükümlü çalıştırma zorunluluğunu yerine getiriyor mu ÇAYKUR? Burada bir eksik var mı? Kaçak çayla ilgili arkadaşlarımız söylediler, ben gene 2009’dan bu tarafa çaydaki ihracat ve ithalat oranlarını öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yeni çalışma dönemimizin başarılı geçmesini diliyorum ben de hep birlikte. ÇAYKUR’u ve çayı konuşuyoruz birlikte. Çay, Türkiye’de önemli bir ürün ve özellikle tarımdan sanayiye geçişin önemli ürünlerinden bir tanesi. Bizim bu konuda çok ürünümüz var ama onları sanayi ürünü hâline getiremiyoruz maalesef. Hem üretebiliyoruz hem de tüketebiliyoruz böyle bir ürün çay. Çay, ayrıca çok önemli bir ürün, şu açıdan: Birkaç ilin gelir kaynağı ve birkaç ilde sosyal öneme sahip, yani onların göç alanında kısmen sorunlarını çözüyor. Yerleşik kalmalarını sağlıyor orada insanların, üretici olmalarını sağlıyor, üretimde kalmalarını sağlıyor ve çay, o illerin özellikle Rize, Trabzon ve Artvin illerinin bir kısmının özellikle geçim kaynağı, yaşam kaynağı, iş ve aş. Dolayısıyla, olaya bu yaklaşımla bakarsak çaydan kâr etmekten çok, çayı daha çok nitelikli hâle getirip, çayı nasıl ihraç edebiliriz ve Türkiye’de kaçak çay dediğimiz, çaya alışkanlığı olan kişileri nasıl Rize çayına alışkanlığı olan kişiler hâline getirebiliriz bunları düşünmemiz lazım. Bu bir alışkanlık sorunu hatta bağımlılık da olabilir. Bunun içindeki etken maddelerin bir kısmı süreç içerisinde bağımlılık da yapabilir ama bu bağımlılık ters etkisi, yan etkisi olmayan bir bağımlılıktır. Dolayısıyla mevcut yapıda, şu anki Türkiye’de kaçak çay sorununu çözebilmemiz için öncelikle tüketim alışkanlıklarını değiştirmemiz lazım o yönenin insanların. Yani sadece polisiye önlemlerle, sadece gümrük önlemleriyle bu sorunu çözme şansımız görülüyor birden. Bunun için de çaba lazım, çalışma lazım, reklam lazım.

Mesela sabahleyin gelirken saat 9 buçuk civarında, 10’a çeyrek kala radyolarınız açıktıysa, örneğin radyonun birinde şöyle söylüyordu: “Bardakta demleme çay” yani bizim bildiğimiz genel tabiriyle “sallama çay” ve şöyle bir reklam var: “İpad dağıtıyoruz” işte şunu dağıtıyoruz “mini Cooper dağıtıyoruz, sallama” diyor arkasından. Çay sallama olduğu için “sallama” diyor. Şimdi, reklam yerine oturmuş, akılda da kalıyor. Dolayısıyla, rakip firma iyi reklam yapıyor, ÇAYKUR da yapıyor. Ben ÇAYKUR’un reklamlarını izliyorum, özellikle mesela Rize takımını Rizespor’u destekliyor, ÇAYKUR Rizespor -umut ederiz bu yıl birinci lige çıkar şu anda lider Bank Asya’da- buna benzer reklamları var ama bunu arttırmak gerekiyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Orada herkes bize şey diyor, orada ihtiyaç yokmuş zaten.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Hayır, Rize’de tabii ama Rize’yi de desteklemesi lazım, kolay değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – ÇAYKUR himmete muhtaç.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yörenin takımı... ÇAYKUR aslında himmete muhtaç değil de, ÇAYKUR az önce söylediğim nedenlerle bir ölçüde zarar ediyor, onları ortadan kaldırdığı zaman ÇAYKUR zarar etmez. Siz “KİT” dediniz, KİT’lerin

birtakım faydaları var, o faydalarından arındırırsak KİT'i zarar etmez ÇAYKUR, ama o faydalarından şu anda arındırmak... O zaman bizim göç sorununa çare bulmamız lazım, başka alanlarda çareler üretmemiz lazım

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) - Dikkat etmediğin zaman 2 katını yersin.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bir de evet, öyle bir şey var. Piyasada denge ÇAYKUR, piyasada dengeden öteye piyasayı düzenleyen kuruluş. Çay alanı diğer alanlara benzemiyor, arkadaşımın biri, Adanalı arkadaşım, işte bu duruma düşmez inşallah ÇAYKUR, dedi -haklı olarak- ÇUKOBİRLİK'in durumuna düşmez, dedi.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – TARIŞ...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – "TARIŞ'ın durumuna düşmez." dedi ama artık çay, özel teşebbüse açılmış vaziyette, özel teşebbüse ciddi ölçüde açılmış vaziyette ve ciddi bir yarışma var. O yarışma içerisinde ÇAYKUR bunları yapıyor. Ha, dört dörtlük mü yapıyor? O dört dörtlük şansını bire bir söylememiz mümkün değil, ama şunu belirtmem gerekir ki: Rize'de böyle bir kuruluşun olması, Rize'de böyle bir kuruluşun üretim yapıyor olması, Rize'de üreticilerin ürünlerinin değerlendiriliyor olması vazgeçilmez bir durum. Keşke olabilse de her ilimizde ÇAYKUR gibi bir kurum olsa keşke, yani Adıyaman'da da olsa, Van'da da olsa işte Mardin'de de olsa. Böyle ürünü üretilen oradan sanayiye geçip onu pazarlayabilen alanlarımız olsa.

Ben teşekkür ediyorum. ÇAYKUR'un önemli bir alan olduğuna inanıyorum. Reklamlarıyla birlikte bu alanın çok daha gelişeceğini, çok daha modern bir çay işletmeciliğinin ortaya çıkacağına inanıyorum. Bir de Tirebolu da çay fabrikası var. Benim doğduğum yer Tirebolu.

BAŞKAN - Tirebolu 42 mi?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Evet, Tirebolu'da en son çay fabrikası batıya doğru.

BAŞKAN – Reklam yapıyor.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) - Orada paketler büyük, paketlerin biraz küçültülmesi gerekir Sayın Genel Müdürüm daha fazla satış yapılabilmesi için.

Teşekkür ediyorum, onun için, böyle bir şeyi de gündeminize alırsanız. Sağ olun.

BAŞKAN – Evet, Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım ve hazırın; şimdi efendim ben hepinizi dinledim. Elbette ki her şey ticarete kârdır ama burada 200 bin tane çiftçiye ilgilendiren sorundur, yalnız çay ise bunu göz ardı etmemek lazım. Zaten çayda dışarıya bağımlıyız. ÇAYKUR olmasa, Rize'de çay olmasa inanın kaçak çay bugün 3 katı olur. Yani ben Güneydoğu'da yaşıyorum ve kaçak çayı da kullandıklarını da biliyorum ama iyi ki de diyorum ki Türkiye'de çay yetişiyor ve bu kadar insan da eğer buradan bu geliri sağlıyorsa... Eğer biz kaçak çayı dışarıdan getirmiş olsaydık, oraya bağımlı kalsaydık ne kadar döviz ödeyeceğimizi göz ardı etmemek lazım. Her zaman diyoruz ki işsizlik, çiftçilere yardımcı olalım. Elbette ki bir yerde kâr da olur zarar da olur ama ticarete amaç kârdır. Burada ne yapmak lazım: Bence kalitede iyileştirmek lazımdır, yani Sayın Genel Müdürümün kalitede ve diğer özel firmalarla ilgili daha güzel pazarlama yapmalarını tavsiye ediyorum ve başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

İmdat Bey, buyurun mikrofonunuzu açtım, arkadaşlarımızın sorularını aldınız.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Teşekkür ederim Değerli Başkanım. Bütün sorulara cevap verecek kadar zamanımız var mı acaba bir hayli fazla soru?

BAŞKAN – Yani, mümkün olduğu kadar özetleyelim. Az önce de hatırlattım eğer teknik bir çalışma gerekiyorsa arkadaşlarımıza daha sonra yazılı olarak da detaylı bir bilgilendirme notu gönderebilirsiniz.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Çok teşekkür ediyorum.

Çaylık alanların yenilenmesi tabii ki çok önemli bir proje. Bununla ilgili Kurumumuzun uygulama bahçeleri var, bunu sunuş konuşmasında da özetle ifade etmiştim. Üçüncü yılını dolduran bahçelerimiz var, beş yılı doldurduktan sonra daha net sonuçları görebileceğiz. Doku kültürü laboratuvarı kuruyoruz, yatırım programına aldık. Bununla da altı verimli fidanımızdan hızlı bir şekilde fidan elde etme ve bunu yeni alanlara yönlendirme imkânı bulacağız. Bu, tabii ki, yeterli olmayacak ama bir başlangıç olarak çok önemli bir proje. Yalnız bunu ÇAYKUR'un tek başına yürütmesi mümkün değil değerli milletvekilleri. Çaylık alanların tamamının yenilenmesi yaklaşık 4,5 milyar dolarlık bir projedir. Yani bir üreticinin bir dönüm alanını yenilemesi için 10 milyar 600 milyon lira civarında bir kaybı oluyor bu süreç içerisinde, bunun karşılanması gerekiyor. Bunun tabii ki bir hükümet projesi olarak, bir devlet projesi olarak

yürütülmesi ancak mümkündür ama biz ÇAYKUR olarak bu konuda bunun önünü açacak her türlü çalışmayı yaptık, yapmaya devam ediyoruz.

Kaçak çayla ilgili olarak, biz bütün imkanlarımızla kaçak çayı takip ederek ilgili mercilere bildiriyoruz. Yani ÇAYKUR olarak bizim kaçak çaya müdahale etme, takip etme, yakalama filan gibi bir yetkimiz yok ama ilgili mercilere biz bu konuları iletiyoruz, ortak toplantılar yaparak bu konuda gerekli bilgileri de aktarıyoruz. Gerçekten kaçak çay konusu ülkemizin ve özellikle çay sektörünün en büyük sıkıntısıdır, buna katılıyorum. Bunun mutlaka önlenmesi gerekiyor, bunun için de daha koordineli bir çalışmanın organize suç kapsamında, o kategoride yürütülmesi sonuçların daha etkili alınması sonucunu doğuracaktır diye düşünüyorum.

Kurum ihaleleri tamamen tabii ki İhale Kanunu kapsamında, mevzuat kapsamında yapılıyor. İhalelerimiz açıktır, şeffaftır, şartnameler bellidir. İhaleler de aynı şekilde yürütülmektedir. Ben sayın milletvekilimize istediği bilgileri inşallah ulaştıracağım, son üç yıllık bir milyon lira üzerindeki ihalelerin listesini ulaştıracağım.

Taşıma noktasında bu sene biraz daha biz kapsamı geliştirdik, yani daha önce taşıma ihalelerine katılamayan kooperatiflere de bu imkânı verdik ve birçok kooperatif, bahsettiğiniz kooperatif ve başkaları da devreye girerek bu sene çay taşımaya başladılar.

Metin Posta'nın işten çıkarılması: Bizim birinci sürgün en sıkıntılı, en zor dönemimizdir. Metin Posta'nın çalıştığı Melyat Çay Fabrikası kapasite artırımı yaptığımız ve dolayısıyla da buna bağlı olarak bazı sıkıntıları yaşadığımız, özellikle işçilik noktasında sıkıntı çektiğimiz bir fabrikayken ve işyerinde bulunması gerekirken izinsiz ve mazeretsiz olarak Metin Posta işe gelmemiştir o en yoğun, en ihtiyaç duyduğumuz dönemde ve caddelerde, sokaklarda çay üreticilerini de Kurumun aleyhine kışkırtma faaliyetleri yapmıştır. Kurumu sıkıntıya sokacak, zora sokacak birtakım yalan yanlış bilgilerle insanları...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kaç gün gelmedi işe?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – İki gün değil, daha fazla gelmeme süresi ama iki günden sonrasına daha sonra rapor almıştır. Biz tespit ettiğimizde altı günden civarında işe gelmemiştir, bilahare nasıl aldıysa dört güne de rapor almıştır. Dolayısıyla bildiğiniz gibi İş Kanunu'na göre “izinsiz ve mazeretsiz olarak işine gelmeyen bir işçinin, iş düzenini bozan bir işçinin, talimatlara uymayan bir işçinin de tazminatsız işten çıkarılma durumu vardır” ve bu uygulanmıştır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama iki gün gelmemeye olmaz Sayın Genel Müdürüm.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Olur, üst üste iki gün. Ben eski bir iş müfettişiyim yani çok iyi bildiğim bir konudur. Üst üste iki gün ve biz bunu inceledik yani bir teftiş raporu sonucunda işten atılmasına karar verilmiştir, Metin Posta'nın durumu budur, mahkemeye vermiştir işe dönme noktasında, mahkemesi de devam etmektedir. Mahkemenin vereceği karara hepimiz saygılıyız.

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Başka böyle bir örnek var mı? Yani iki gün mazeretsiz.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Hayır yok.

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Yani iki gün mazeretsiz ve atmadığınız...

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Hayır, gelen olsa yine atarız. Özellikle üretim döneminde bizim buna tahammülümüz hiç yok yani bu bir savaş gibi, yirmi dört saat çalışıyoruz, kapasitemizi son gramına kadar diyelim kullanıyoruz. Üreticilerimizin büyük sıkıntıları var. Dolayısıyla o dönemde bizim işçilere izin verme, gelmemelerine göz yummak gibi bir lüksümüz yok.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 1.460 tane işçiyi, sekiz ay boş oturtuyorsunuz, nasıl oluyor? Onu niye o zaman...

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Tamam Sayın Vekilim, onu da anlatacağız, izin verirsiniz anlatacağız. (Gürültüler)

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, konuştuklarınız kayıtlara girmiyor, kendi aranızda konuşuyorsunuz haberiniz olsun.

Evet, İmdat Bey lütfen devam ediniz.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Evet.

“Çay fidanı ne kadar zamanda yetişir, bir çaylık kaç yılda oluşur?” diye bir soru soruldu. Yeni bir çaylığın oluşması iyi, kaliteli fidanlarla eğer olursa beş yılı alıyor, tohumdan üretilirse on yılı alıyor, yani on yıllık bir süreci kapsıyor.

Paketleme fabrikalarımızın... Bizim paketlememizin ağırlığı Rize'dedir. Sadece Ankara ve İstanbul'da küçük, kapasitesi düşük iki fabrikamız var. Ankara'da iki makinemiz, İstanbul'da bir makinemiz var. Paketlemelerimizi Rize'de yapıyoruz ağırlıklı olarak.

Çayların homojen olmaması bazı kalite farklılıkları...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Üreticiye nasıl bir imkân sağlıyorsunuz, on yıl neyle geçiniyor yani beş yıl...

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Şu anda deneme çalışması var, biraz evvel arz ettim yani üç yılı dolduran deneme bahçelerimiz var bu yeni klon fidanlarla, verimli fidanlarla yaptığımız altı fidanımız var. ÇAYKUR bir, iki, üç, dört ve Zihni Derin, bir de Ali Rıza Erten adını verdiğimiz, ÇAYKUR'a emeği geçen insanlar, çaya emeği geçen insanlar bunlar. Yani bunlarla deneme bahçelerimiz var, işte iki sene sonra net sonuçları alacağız. Eğer iyi klonlarla, çeliklemeyle yapılırsa beş yılda tarla kendini tamamlamış oluyor ama tohumla yapılırsa on yılı buluyor.

BAŞKAN – Haydar Bey, şunu mikrofona sorun da bari kayıtlara girsin.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Merak ettiğim için soruyorum: Diyelim ki iyi bir tohum yakaladınız veya filiz yakaladınız, üç yılda yaptınız. Üç yılda üreticiye nasıl bir şey sunacaksınız ki bu tarla yenilerken kendini geçindirebilsin, ailesine, evine bakabilsin? Nasıl bir yöntem? Var mı böyle bir çalışmanız?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Onu anlattım yani 4,5 milyar dolara ihtiyaç duyulan çok büyük bir projedir. Bu bir devlet projesi olarak olur yani ÇAYKUR'un yapabileceği, altından kalkabileceği bir şey değildir. Biz bunun ön çalışmalarını yapıyoruz yani bu projeye ışık tutacak çalışmalar yapıyoruz.

Ben çok detaya girmek istemedim ama mesela Japonya 30 yılda çaylıklarını yenilemiştir yüzde 95'ini, Kenya yüzde 55'ini yenilemiştir. Bu tür yenileme işlemleri uzun bir takvime yayılarak ancak yapılabilir ve dediğim gibi ciddi de bir kaynağa ihtiyaç duyuluyor.

Paketleme fabrikamızı biz üniversiteye devrettik, yeni paketleme fabrikamızın arsasını aldık, onu yatırım programına koyduk. Dünyanın en modern ve en büyük çay paketleme fabrikasını kuracağız ve burada Sayın Vekilimizin bahsettiği işte paketlerin homojen olmasını kısmen engelleyen olumsuzluklar da giderilecek. Yeni silolar, harmanlama tesisleri ilave olarak yeni fabrikamızda planlanıyor ve inşallah bundan sonra o tür olumsuzlukları yaşamayacağız.

Eskiye makinelerimizin yenilenmesi yine yatırım programları kapsamında, bakım onarım kapsamında devam ediyor. Aslında ÇAYKUR olarak biz dünyanın en ileri teknolojisine sahibiz. Çay fabrikalarında dünyanın en ileri teknolojisine sahibiz. Bakım onarım fabrikamızda her türlü makineyi yapabilecek kapasitededir, ayrıca bunu yapacak tabii ki sanayiler var, şirketler var onlardan da istifade ediyoruz.

Kurum, evet zarar ediyor. Tabii -ÇAYKUR- buranın sosyal sorumlulukları var; işte 200 bin üretici diyoruz ki 1 milyon insana tekabül ediyor, 1 milyon insana hizmet veriyoruz. Vatandaşın her türlü ihtiyacına ÇAYKUR koşturuyor çayla ilgili olarak. Biz bu sene 110 kuruştan çay aldık ama rakip firmalar 65 kuruşlara kadar fiyatı indirebiliyorlar. Bizim işçi sayımız özel sektöre göre yüzde 50 fazladır ve ayrıca ortalama bir işçinin maliyeti bizde 3.300 liradır. Özel sektör asgari ücretten işçi çalıştırıyor.

Bir de, 2006 yılında çıkan bir yasayla, bildiğiniz gibi, altı ay çalışan işçilere, mevsimlik işçilere kadro verildi. Bu kapsamda 3 binin üzerinde işçi kadrolu oldu ve bunun ÇAYKUR'a getirdiği yıllık maliyet de 90-95 milyon lira civarındadır, ek maliyet. Yani ÇAYKUR bütün bu yükleri sırtında taşıyarak yaptığı şeylere karşılık da çok makul ölçülerde zarar ederek faaliyetlerini sürdürüyor diyebiliriz ama hedefimiz, tabii ki ÇAYKUR'u kâr eden bir kurum hâline getirmek. Buna yönelik olarak haksız rekabet şartlarının ortadan kaldırılması gerekiyor gerek üretim ayağında gerek pazarlama ayağında. Tabii pazarlama ayağında kaçak çayın çok ciddi bir rekabeti var. Kaçak çay sağlık açısından da son derece zararlıdır. Bizim çayımız, sayın üyeler, dünyada üzerine kar düşen tek çaydır. En kuzey iklim kuşağında biz çay yetiştiriyoruz. Haşere yoktur çaylıklarımızda, dolayısıyla haşere mücadelesi yapmıyoruz ve çayımız tamamen doğaldır, hiçbir katkı maddesi yoktur. Dünyada buna benzeyen başka hiçbir çay yoktur. Sıcak iklim kuşağında genelde tropikal bölgede çay yetiştirildiği için 35-40 çeşit haşereyle yılda 16-17 kez çok yoğun ilaçlama yaparak mücadele etmek zorunda kalıyorlar. İşte bu haşere zehirleri, "pestisit" dediğimiz kalıntılar çaylarda kalıyor ve bu ÇAYKUR'un sistemiyle üretilen bir ürün olduğu için demlendiği zaman ilk defa suyla temasa geçiyor ve o zaman bunu içen insanlar vücutlarına alıyorlar. Bu, aynı zamanda vücutta birikim yapan, işte kansere kadar, kalp-damar hastalıklarına kadar birçok olumsuzluğa neden olan son derece zararlı bir üründür. Biz, bunu, her vesileyle anlatmaya çalışıyoruz, halkımızı aydınlatmaya çalışıyoruz. Biz...

BAŞKAN – Bunun üzerinde biraz daha durmak gerekmez mi İmdat Bey?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Gerekiyor.

BAŞKAN – Yani halkımızın özellikle bu anlattığınız konu noktasında yeterince bilgilendiği kanaatinde değilim, yani aslında bir sürü reklam tamam gerekli ama bu bence daha etkili bir reklam gibime geliyor, etkili bir reklam.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Vallahi, bu konuda biz tabii ÇAYKUR olarak, elimizdeki tüm iletişim imkânlarını kullanarak bunu halkımıza anlatıyoruz gerek ulusal kanallarda gerek yerel kanallarda, medyada...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – KİT Komisyonu üyelerinden bile bunu bilmeyen bir sürü insan var, ben de içinde olmak kaydıyla.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Çok insan var, evet çok insan var.

Yani bizim kendimize yetecek kadar çayımız var, çok sağlıklı bir çayımız varken dışarıdan gelen çayları -bu bir tercih nedenidir ama- yani resmî ithalat rakamlarına baktığımız zaman en son 3.500-3.600 tonlar seviyesinde resmî ithalat var. Yıllar itibarıyla, şimdi, 2008’de 4 bin ton, 2009’da 5.400 ton, 2010’da 11 bin 260 ton, 2011’de 8 bin ton, bu sene de eylül sonu itibarıyla 3.400 ton ithalat yapılmış ama bunun çok üzerinde ülkemize kaçak çay girdiğini ve bunun özellikle Doğu, Güneydoğu, Güney bölgelerimizde kullanıldığını biliyoruz yani buna yönelik birtakım düzenlemelerin de olması gerektiğini söylüyoruz ve bunu da takip ediyoruz. Ben, aynı zamanda Ulusal Çay Konseyi Başkanıyım. Özel sektör firmalarıyla da birlikte bu konulara çözüm bulmaya çalışıyoruz. Aynı zamanda çay tüketimini artırmaya yönelik çay tanıtım grupları oluşturma noktasında ve tabii ki ortak bir bütçe oluşturma noktasında da özel sektörle beraber çalışmalarımız devam ediyor, mevzuata yönelik yine çalışmalarımız devam ediyor. Tabii takdir yüce Medisin olacaktır ama biz, bu konuda da olması gereken bütün çalışmaları yapıyoruz.

ÇAYKUR’un kapasite kullanım oranları düşmüyor. Biz kapasitemizi tam olarak kullanıyoruz, son şeye kadar kullanıyoruz, işte 6.600 ton olan kapasitemizi 7.100 tona geçen sene çıkardık. Bu sene 7.500 ton civarında bir kapasiteyi inşallah oluşturacağız. Her yıl kapasite artırımı çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Burada hedefimiz çayı kısa bir sürede üretici den alarak daha kaliteli çay üretmek. Çay bir yaş yaprak.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Rapordeki yazılanla sizin söylediğiniz arasında fark var.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Ne gibi?

TURGAY DEVELİ (Adana) – “Yaş çay alım miktarı geçen yıla göre yüzde 9 azalırken tasnifsiz çay üretimi miktarı yüzde 10 aralığında, paketlenmiş çay üretimi de yüzde 4 oranında düşmüştür. Günlük üretim kapasitesi 6.760 ton olan kurumda kapasite kullanım oranı yüzde 88’den 2009 yılında yüzde 83’e düşmüştür” diyor. Ben bunun için söyledim bunu.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Kaç yılı? 2000...

TURGAY DEVELİ (Adana) – 2009-2010 yılı hesap raporundan okudum.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Yani tabii bizim bahsettiğimiz kapasite, değerli milletvekilleri, teorik kapasitedir yani hiçbir kurum yani hiçbir fabrika teorik kapasitesini yüzde 100 uygulayamaz yani pratik kapasite teorik kapasitenin bir miktar altında o...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Fiilî kapasiteyi söyle canım, teoriyi ne yapayım ki? Bilgi istiyorum. Teori başka fiilî başka.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Biz teorik kapasiteden bahsediyoruz ama teorik kapasiteye de yani belli zamanlarda ulaşıyoruz yani ulaştığımız da oluyor. Bu, biraz hammaddenin yapısına bağlıdır. Hammadde biraz daha kartlaştığı zaman veya hammadde ıslak olursa fabrikaların kapasitesi düşüyor. Bu doğal bir şeydir ama hammadde uygun olursa fabrikaların kapasitesi artıyor ve daha çok çay işleme imkânı elde edilmiş oluyor.

Evet, serbest bölgeyle ilgili bir soru yöneltildi. Serbest bölgeyle ilgili uzun zamandır Kurumla ilgili şirket arasında bir ihtilaf var, bu konu mahkemelere intikal ettirilmiştir, Kurum bunu takip etmiştir. Kurumun alacağının tahsili noktasında da yine yasal çerçevede yapılması gereken her şey yapılmıştır. Biz bu bölgenin, şu anda atıl olan bu bölgenin tekrar ÇAYKUR’a iade edilmesini talep ettik. Şu anda bu çalışma devam ediyor, bir kararname hazırlığı devam ediyor, 65 dönüm olan alanı, serbest bölgeyi 9,5 dönüme düşürerek gerisini tekrar geriye alıp çürümekte olan depolarımızı onararak ihtiyaç duyduğumuz depoları kullanıma sokacağız ÇAYKUR olarak, inşallah değerlendireceğiz tabii kararname bu şekilde çıkarsa, şu anda süreç devam ediyor.

Evet, ÇAYKUR’un çay artışını tabii artırmaya yönelik çalışmalarının yine özel sektörle beraber olması gerekiyor. Bir çay tanıtım grupları, reklamlar bu yönde çalışmalarımız devam ediyor. Ayrıca bizim ÇAYKUR olarak işte İstanbul’da Kadıköy’de pilot uygulaması yapılan bir çay evleri projemiz var. Bu da şu anda devam ediyor, inşallah prosedür tamamlandığı zaman çay evleriyle daha cazip bir şekilde, gençleri de çekecek tarzda çayda çeşitliliği de artırarak, bitki karışımı, meyve karışımı ve soğuk içecek türünden de çaylar yapacağız. Bu konudaki çalışmalarımız sonlara çok yaklaştı.

Kaçak çayı önlemenin aslında en etkili yolu biliyoruz ki pazar şartlarında, piyasa şartlarında mücadele etmektir. İşte, Güneydoğu’nun bir damak alışkanlığı var, insanlar kaçak çayı seviyorlar, biz ona da saygı duyuyoruz. Buna yönelik çayın damak tadında bir çay yapma çalışmalarımız da devam ediyor. bu konuda da epeyce yol aldığımızı size ifade etmek istiyorum.

Reklam ve tanıtımda ise son derece etkili reklamlar yapıyoruz. Yani, özel sektör firmalarının, bahsedilen firmaların çok önünde sonuçlar aldığımız objektif kuruluşlar tarafından başarılı olarak belirlenen reklamlar yapıyoruz. Reklamlarımızda bazı aylarda birinci, bazı aylarda ikinci, bazı aylarda üçüncü geliyoruz ve bu etkili reklamlarımız devam edecek. Şu anda da yeni bir reklam filmimiz devreye girecek. Tabii ki biz bunu diğer firmalara göre çok daha küçük reklam bütçeleriyle yapıyoruz.

Evet, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bu reklam bütçesinin gazetelere ve televizyonlara dağılımının detay tablosunu gönderebilir misiniz, hangi gazete ve televizyona ne kadar ödenmiş?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Tabii ki göndeririz. Olur.

BAŞKAN – Evet, devam edin lütfen.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Evet, taklit ve sahte çaylar konusundaki çalışmalarımız da yine devam ediyor. Bu da çok önemli bir problem. Çaylarımız taklit ediliyor. Yani halkımızın bu konuda daha bir uyanık olması noktasında da halkımızı bilgilendirmeye çalışıyoruz.

2009'tan bu yana personel alımı tamamen KPSS ile alındı ve Başbakanlık tarafından ÖSYM üzerinden bu yerleştirmeler yapılıyor. 2008'te 28 kişi, 2009'da 24, 2011'de 50, 2012'de 55 kişi; yani toplam 201 kişi KPSS üzerinden alınmıştır, tamamen objektif kurallar çerçevesinde yerleştirilmiştir.

“Eski hükümlü ve özürli çalıştırıyor musunuz yasanın size verdiği sorumluluk çerçevesinde?” diye bir soru soruldu. Biz çalıştırmak zorunda olduğumuz sakat ve eski hükümlünün çok üzerinde sakat ve eski hükümlü çalıştırıyoruz, bir hayli üstünde çalıştırıyoruz. Net rakamları da bilahare bildireceğim.

Evet, çayda aynı zamanda ihracata yönelik çalışmalarımızı artırdık. Biz çayımızı ve ÇAYKUR'u bir dünya markası yapmak gibi bir hedef ortaya koyduk. Şu anda 30 civarında ülkeye çay ihracatımız var. İhracat rakamlarımız şu an için tabii ki, yüksek değil ama 1.700 tonlardan son bir iki yıl içerisinde 3 bin tonlar seviyesine kadar ihracata çıkmış olduk. Tabii ki, ihracatı artırmak uzun soluklu ve sabırlı bir iştir; kolay değildir ama biz bu çalışmayı yapmaya devam edeceğiz.

Evet, kısaca sanıyorum sorulara cevap vermiş oldum. Beni sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ikinci tur soru var.

Kamer Bey, eksik bir şey mi var?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir operasyon geçirdiğim için geç geldim, özür dilerim.

BAŞKAN – Geçmiş olsun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, Sayın Genel Müdürü dinledik.

Tabii, ÇAYKUR Türkiye'nin en imtiyazlı ilimizin, en imtiyazlı halkının bulunduğu bir bölgede.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sınıfsız, imtiyazsız bir toplumuz ama unutulmaz!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Başka yerlerde bu gibi hizmetler hizmet alımı yoluyla yapılıyor, taşeron firmalara yaptırılıyor ama her nedense -ben taşeron firmayı tasvip etmiyorum- bakın burada 3.507 tane işçi 5620 sayılı Kanun gereğince daimi kadroya alınmış. Burada senede 1.460 tane işçi sekiz ay oturtuluyor. Ondan sonra, en büyük kaçakçılık bu bölgede yapılıyor. Bu bölgede kaçakçılığı yapan kişiler yine tabii ki, Rize'de oturan çoğu, yani...

BAŞKAN – Kaçakçılık derken çay kaçakçılığı mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Çay kaçakçılığı... İşte, geçmişte milletvekili olan bir kişi geçici ithal yoluyla gelen çayları ihraç etmeyip, tekrar Türkiye'de işleyip... Meşhur toz çaylar meselesini kaç defa dile getirdik ama tabii, bürokrasi koruyor. Çünkü imtiyazlı olunca bürokrasi koruyor. Bunlar, hepsi korununca da denetim de yok her şey, her kim ne yapıyorsa kendi yanına kâr kalıyor. Tabii böyle bir yönetim olmaz. Yani bakın, Türkiye'nin birçok yerinde... Ya burada işçiler niye şey edilmiyor diye, cevap veriyor: “Efendim, bunların köyleri uzak; gidip gelirse şey eder.” Peki, taşıma sistemiyle olabilir veya hizmet alımı sistemiyle olabilir.

Şimdi, eğer bir memlekette, istikrarlı bir yönetim varsa Türkiye'nin her yerinde uygulanması lazım. Bir yerlerde birtakım işler efendim, zarar ediyor diye siz taşerona veriyorsunuz ama burada işte, yöneticilerin, Türkiye'yi yöneten kişilerin bu bölgede olması dolayısıyla devlet senede çok korkunç rakamlara varan, mesela işte, bir 327 milyon lira fazla ödenmiş bu işçilere, 8 küsur milyon lira bankalara faiz ödüyorsunuz.

Ayrıca yani bir kişiyi iki gün işe gelmedi diye görevine son veriyorsunuz ama 1.460 işçiyi de sekiz ay oturtup, para veriyorsunuz. Böyle bir defa işletmecilik olmaz.

Ayrıca da ben şunu istiyorum sizden diyorsunuz ki “Kaçak çayları bildiriyoruz.” Yani bu şimdiye kadar, son beş yılda kaç tane kaçak çay vakasını bildirmişsiniz, sonucu ne olmuştur?

Ayrıca, geçici ithal yoluyla Türkiye’ye çay ithal edip de bunu ihraç etmeyenlerin miktarı nedir, kimler yapmıştır? Bu konuda ne gibi işlemler yapılmıştır?

Şimdi, bu kiralama işinden dolayı -verdiğiniz cevaplara bakıyoruz- bu serbest bölgedeki kiralama işinden dolayı 2007 yılında kesinleşen bir mahkeme kararını 2010 yılında, yani tashih mashih zaten Yargıtay karar vermiş “Buna şu kadar kira ödenmesi lazım.” denilmiş fakat nedense uzatmışsınız, tashihe gitmiş. Yargıtayda iki sene tashih üç sene bekler mi? Beklemez. Ama anlaşılıyor ki, siz yani davalarınızı ciddi takip etmiyorsunuz. Birtakım baskılar var. Çünkü burayı kiralayan insanlar imtiyazlı kişiler, siyasi iktidara yakın kişiler. Dolayısıyla orada vermişsiniz ve aşağı yukarı milyonlarca liralık kira alacağı bunların uhdesinde kalıyor. Ondan sonra da bakmışlar ki, iflasa gitmişler. Yani bence sizin de görevinizi zamanında hassasiyetle yapmanız lazım. Yani 2007 yılında kesinleşen bir ilamı –tashihe gidebilir; tashih zaten icrayı durduramaz- 2010’da kesinleşmiş diyorsunuz ve herhangi bir takibatı yapmıyorsunuz. Yani bence tabii ki, burada toplanan vergiler, yani Türkiye’nin bu bölgesine imtiyazlı bir statü uygulanmasını ben kabul etmiyorum. Biz her yerde istiyoruz, üreticinin korunmasını istiyoruz. Türkiye’de üretimin artması için gerekli olan teşviklerin yapılmasını istiyoruz ama yalnız bir ilde böyle bir şey yaparsanız, ondan sonra bu bölgedeki spor kulübüne çok büyük imtiyazlar sağlarsanız, ona paraları verirsiniz öteki bölgedeki insanlar “Benim ilimdeki spor kulübü yaşamıyor. Niye yaşamıyor? Çünkü para yardımı yapan kimse yok.” Ama Rizespor’a devamlı burada korkunç derecede bir finansman sağlıyorsunuz onlara ve bunun da yükünü vatandaşın sırtına yüklüyorsunuz. Yani bence yönetiminiz çok sağlıklı bir yönetim göstermiyor ama şimdilik bunları söylüyorum ve sorularımıza da cevap verirsiniz memnun olurum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

İmdat Bey, buyurun.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Çok teşekkür ediyorum.

Biz kaçak çayla ilgili ÇAYKUR olarak bütün bölgelerimizde ciddi çalışmalar yapıyoruz ve bunu ilgili mercilere intikal ettiriyoruz, mahkemelere intikal ettiriyoruz. Bu konuyu yakından takip ediyoruz. Ama dediğim gibi, bu kaçak çay konusu bizim asli işimiz değil; yani bizim birebir buna müdahil olmak gibi bir hakkımız, yetkimiz de yok. Ama elimizden geldiği kadar yine de bunu takip ediyoruz. Yani ne kadar bu konuda mahkemeye konu intikal etmiştir, ne kadar şikâyetler yapılmıştır; bunu yazılı olarak ben size intikal ettiririm.

Ayrıca serbest bölge konusunda yapılması gereken, hukuki çerçevede yapılması gerekenler yapılmıştır, sonuna kadar da gidilmiştir ve ilgili şirketin işte iflası istenmiştir, iflas etmiştir. Burada herhangi bir koruma, kayırma gibi bir durum söz konusu değil ama Sayın Başkanım, izin verirsiniz Hukuk Müşavirimiz bu konuyu daha detaylı bir şekilde cevaplandırabilir.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, öncelikle saygı ve hürmetlerimi arz ederim.

Serbest bölgeyle ilgili uyuşmazlığımız uzun yıllardır devam eden ve özellikle kira alacağının miktarına ilişkin tartışmalar üzerinde yoğunlaşan bir davalar grubudur.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Orada bir şey unuttum Sayın Başkan.

Şimdi, kira sözleşmesini yapmışlar; 7/A maddesine göre diyorsunuz ki, itiraz ettik. Kiraya verirken siz zaten karşılıksız sözleşme yapmadınız mı? Nasıl oldu bu itiraz? Yani nasıl bu itiraz oluyor ben onu anlamadım.

BAŞKAN – Evet, onu da cevaplandırın.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – İzah edeyim efendim.

Şimdi, kira sözleşmesinin 7/A maddesine göre, kira sözleşmesi 1997 yılında imzalanıyor. Diyor ki: “1995 yılının 25 bin lirası baz alınmak üzere...”

KAMER GENÇ (Tunceli) – 25 milyar.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – 25 milyar lirası baz alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca uygulanacak yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak güncel kira bulunacaktır.” deniliyor.

BAŞKAN – Sıfırları attık arkadaşlar.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Ve bu kapsamda uygulama yapıldığında serbest bölge olarak kullanılan alana çok büyük miktarlarda kiralara tahakkuk ediyor ve bu kiralara şirketin ödeme gücü yok. Şirket de 1 kişiden oluşan bir şirket değil. İçerisinde Rize Ticaret Odası, Ticaret Borsası, vesair sivil toplum kuruluşlarının da bulunduğu 67 ortaklı, Rize’de bir yatırım ortamı oluşturulması amacıyla vaktiyle kurulmuş bir şirket; yani herhangi bir belirli bir veya birkaç kişiye münhasır bir şirket değil. Sadece serbest bölgeyi kurulum, işletmek üzere kurulmuş ve bu amaçla da Bakanlar Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bir şirket.

Serbest bölge işlemeyince, kira kontratı gereği ÇAYKUR’a ödenmesi gereken kiralara da ödenemeyince hukuki ihtilaflar devam ediyor. Bu hukuki ihtilaflar silsilesi süregeliyor en son 2010 yılında, Sayın Vekilimizin dediği gibi 2007’de değil, 2010 yılında...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 2007’de karar verilmiş, tashihi karara gidiyor 2010 yılında.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Şimdi efendim, onu...

BAŞKAN – Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yanlış söylüyorsunuz.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Yanlış söylemiyorum Sayın Vekilim. Burada 2010 yılında kira alacak miktarı kesinleşiyor.

BAŞKAN – Kesinleşmeden bahsediyor o.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, tashihi karar kesinleşme değil. 2007 yılında Yargıtay karar vermiş, sonra da tashihi karara gitmiş...

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Sayın Vekilim...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Böyle bir şey olur mu? Ben de hukukçuyum.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Şimdi, 2007 yılında verilen karar icraya konulmuş. Şirkete icraya gidilmiş ve haciz mahallinde mal bulunmadığı için şirketten herhangi bir tahsilat yapılamamış. Bu durumda...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bunları söyle.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Ama şimdi anlatacağım da müsaade etmiyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, devam edin siz; buyurun.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Efendim, 2007 yılında verilen karar icraya konulmuş, 2008 yılında haciz için gidilmiş. Şirketin mal varlığı yok ve şirketin iflası talep edilmiş. Mahkeme iflas kararı verebilmek için kesinleşmiş bir yargı kararının varlığını arıyor. Kesinleşmiş bir yargı kararı da 2010 yılında tahakkuk ediyor ve 2010 yılında da iflas kararı verilip, iflas süreci açılıp tamamlanıyor ve iflas idaresi diye şirket bölgeden tahliye ediliyor.

ÇAYKUR’un bu bağlamda hukuki süreç olarak ihmal ettiği herhangi bir husus yok. Yapması gerekirken de...

KAMER GENÇ (Tunceli) – On iki senedir alacağını tahsil etmeyen bir idare...

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Efendim, şöyle bir şey: Şimdi, kira miktarındaki ihtilafın derinliğini izah etmek için şunu izah edeyim: Şimdi 2005 yılı kirasını karşı taraf, şirket bir tespit davası açıyor ve “50 bin lira” diyor. 2005 yılı kirasının 50 bin lira olarak tespitini istiyor ve mahkeme 2005 yılı kirasının 73 bin TL olması gerektiğine hükmediyor. Hâlbuki 2005 yılında bizim sözleşmeye göre istediğimiz para bunun 14-15 katı; 1milyon 200 bin TL civarında rakamlar. Yani şirketten talep ettiğimiz paranın gerçeğe uyuşup uyuşmadığı çok tartışılmalı bir konu. Bu bir mahkeme. Bir başka...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 2005’ten bahsediyorsunuz.

BAŞKAN – Şimdi Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ya ama yanlış anlatıyor.

BAŞKAN – Şimdi bir dakika... Siz müsaade buyurun, yanlış anlattığına da Komisyon karar versin; yani şimdi tek başına...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben vermeyecek miyim yani? Ben Komisyon üyesi değil miyim?

BAŞKAN – Bakın, Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, 2007 yılında kira alacakları 1 milyon 620 bin.

BAŞKAN – Kamer Bey, eğer biz arkadaşlara bir soru sorduysak müsaade buyurun sözünü tamamlasın.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama doğrusunu anlatsın yani.

BAŞKAN – Tamam; eksik kalan bir husus varsa tekrar söz alırsınız. Çünkü mikrofon kapalı olduğu için konuştuklarınız kayıtlara, tutanaklara girmiyor; yani orada kendi kendine konuşmuş oluyorsunuz.

Evet, lütfen devam edin.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Efendim, şimdi kira alacak miktarı üzerindeki ihtilafın derinliğine ve vahametine vurgu yapmak için tekrar arz ediyorum: İki farklı mahkeme sözleşmeye göre tahakkuk eden kira ile mahkemece hükmedilen kira arasında çok korkunç rakamlara hükmediyor. Mesela, ikisi de farklı mahkeme bunu dikkatinize arz ederim. Birisi, Rize Asliye 1. Hukuk Mahkemesi diyor ki, biz 1 milyon 200 bin TL alacak talep ederken “112 bin lira alacağınız var.” diyor.

2005 yılına gelindiğinde, biz 1 milyon 600 bin, 1,5 milyon civarında rakamlar talep ederken “Hayır, 2005 yılının kirası ancak 73 bin TL’dir.” deniliyor ve bu bağlamda kira miktarı üzerindeki ihtilaflar yargılama sürecinin uzamasının temel gerekçesini oluşturuyor. Ancak neticesi itibarıyla, yargı süreçleri devam edip de kira miktarına ilişkin itirazlar bertaraf edilip, alacak miktarı net bir şekilde yargı kararına bağlandıktan sonra ve bizim de iflas talebimiz üzerine haciz girişimlerimizin sonuçsuz kalması ve bu şirketin bu parayı ödeyemeyeceği, kesinleşmiş yargı kararına istinaden parayı ödeyemeyeceği tahakkuk edince Rize 2. Asliye Hukuk Mahkemesince şirketin iflasına karar veriliyor ve iflas süreciyle şirket aradan çıkartılıyor 2010 yılı itibarıyla. RİSBAŞ diye bir şirket artık yok. Hukuki varlığı 2010 yılı itibarıyla sona ermiş, iflas idaresinin talebi üzerine ticaret mahkemesince iflas kapatılıyor ve halihazır durumda Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler Yönetmeliği’nin 57’nci maddesine göre fiili durumu idare etmek babında serbest bölgeye vaziyet ediyor ve serbest bölgeyi Ekonomi Bakanlığı bizzat işletiyor Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü.

Hukuki durum bundan ibarettir efendim; arz ederim.

BAŞKAN – Evet, Haydar Bey, sizin bu konuda eklemek istediğiniz bir husus var mı? Yani süreci arkadaşlarımız ortaya koydu ama Komisyon üyesi arkadaşlarımızın da merak ettiği hususlar anlamında -bilmiyorum tatmin oldular mı olmadılar mı- sizin burada eklemek istediğiniz bir husus var mı? Usul olarak kurumun yapması gerekip de eksik bıraktığı, ihmal ettiği bir husus var mıdır sizin tespitlerinize göre?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, RİSBAŞ konusu hakikaten uzun bir zamandan beri devam ediyor. Bizim raporumuzda da bu ayrıntılı olarak, yani iki üç sayfayı kapsayan bir açıklaması var ama ben de bu kadar vaktinizi almayacağım, kısaca hemen bahsedebilirim.

RİSBAŞ’ın serbest bölge işletmeciliği kaldırılıyor, tasfiyesi işleniyor, aciz vesikasını alıyor. Dolayısıyla 26 milyon civarında ÇAYKUR alacağı şu anda tahsil edilememiş oluyor. Zaten önceki yıllarda bu, bizim muhasebe tekniği gereği bunlar zaten zarar kaydedilmiş alacak şüpheli hâle geldiği için ve hesaplarda bekleyen şeyler ve bu kesinleştiği zaman bu tamamen ortadan kaldırılacak. Yani zaten şu anda bu zarar kaydedilmiş, yani ÇAYKUR’un zararında olan bir rakam.

Dolayısıyla bizim tespitlerimize göre, arkadaşlarımızın tespitlerine göre yapılması gerekip de hani eksik olan, şurayı da yaptınız diyeceğimiz bir şey yok ama yapılması gereken şu: Bu bölge şu anda Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğüne işletiliyor, hâlen kira vermiyor. Böyle bir sorunu var. Yani ÇAYKUR’un tabii bu kendi arazisinin kiralanmasından dolayı doğal olarak kârla çalışması gereken bir kurum olduğu için oradan kira alacağı var. Bu da davaya intikal etmiş, yani Serbest Bölgelerle de davalıyorlar bizim tespitimize göre. Yani Bakanlar Kurulu kararıyla buraya bir yeni RİSBAŞ’ın yerine işte işletmecilik, serbest bölgeler işletmeciliği yapacak bir şirketin belirlenmesi lazım veya eğer şey deruhte edecekse bu işi Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü kirası karşılığında bu işin yürütülmesi lazım.

Sayın Genel Müdürün son verdiği bilgiye göre de herhâlde bir Bakanlar Kurulu kararı hazırlığı var, öyle anlıyoruz biz; son durumdan şu anda haberimiz yok. Muhtemelen yani yeni bir Bakanlar Kurulu kararı çıkarıp, burada bir düzenleme yapılması lazım. Alacak konusunda da zaten öyle görünüyor ki, ÇAYKUR bu alacağını tahsil edemeyecek ve zarar kaydedilmiş zaten, zarar da kapatılacak inşallah.

Arz ederim.

BAŞKAN – Yani o alacak noktasındaki takip edilmesi gereken prosedürde eksiklik anlamında, yapılması....

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Hukuken bir eksiklik biz göremedik efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kaç senedir kirasız oturuyor bu, kira alınmıyor? Yani bu yeni duruma göre kaç senedir kira almıyor ÇAYKUR? 2010’dan itibaren değil mi?

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Yani davalı olay taa 2007’den başlıyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O eski şirket.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Tabii.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yeni şirket diyorsunuz ki...

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Yeni şirket şeye vaziyet eder; yani RİSBAŞ’tan sonra yeni oluştu denilen şirket...

BAŞKAN – Ortada şimdi şirket yok aslında, karşıdaki de kamu kurumu.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama şu anda işgal edilmiş.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Devletin bir kurumu efendim.

BAŞKAN – Şöyle, şirket değil de, şirket demeyelim de...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kamu kurumu mu değil mi?

BAŞKAN - Karşımızdaki de şu anda kamuya ait olan, devletin bir kurumundan bahsediyoruz, Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Devletin bir kurumu evet; Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü.

BAŞKAN – Şimdi, son durumda kamu kurumu.

ÇAYKUR HUKUK MÜŞAVİRİ DİLAVER DEMİR – Ekonomi Bakanlığına bağlı Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kira ödemesi lazım.

BAŞKAN – İmdat Bey, Haydar Bey bir düzenleme yapılmasından bahsetti; var mı böyle bir şey? Nedir, ne aşamada?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Onu arz ettim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yani tekrar edelim konuyla bağlantılı.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Evet, bir müracaatımız var ve şu anda kararname hazırlığı safhasında. Devam ediyor ve inşallah...

KAMER GENÇ (Tunceli) – On sene sonra çıkar!

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Yok...

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz değerli arkadaşlar.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait Alt Komisyon Raporu’ nun sonuç bölümünü okutuyorum:

Sonuç:

Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün 2009 yılı bilançosu ve 23.208.655,37 Türk Lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Değerli üyeler, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait Alt Komisyon Raporu’ nun sonuç bölümünü ibranıza sunuyorum: İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kaç kişi ibra etti Sayın Başkan?

BAŞKAN – 10 kişi bizim için yeterli.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 10 kişi yetiyor mu ibra için?

BAŞKAN – Yetiyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın bakalım var mı 10 kişi?

BAŞKAN – Evet, 10 kişiyiz; kayıtlara da geçsin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tamam da ellerini kaldırmadılar.

BAŞKAN –Kamer Bey, biz sayıyoruz.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Kamer Bey, isterseniz tek ayak üzerinde duralım!

BAŞKAN – Evet, değerli üyeler, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait Alt Komisyon Raporu’ nun sonuç bölümünü okutuyorum:

Sonuç:

Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün 2010 yılı bilançosu ve 26.991.206,08 Türk Lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Değerli üyeler, Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait Alt Komisyon Raporu’ nun sonuç bölümünü ibranıza sunuyorum: İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 10 kişiyle mi ibra ediliyor, 11 kişi mi olması gerekiyor?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Öğren de gel!

KAMER GENÇ (Tunceli) - Bilmiyorum da onun için soruyorum.

BAŞKAN – 10 kişi Kamer Bey.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani bu 3346 sayılı Kanun' u bir okuyabilir misiniz?

BAŞKAN – Bitireyim ondan sonra.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O zaman söyleyin, 11 üyeyle, 10 üyeyle ibra edildi deyin.

BAŞKAN – Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Söz ver ya! Bir şey soruyorum.

BAŞKAN – Bir müsaade buyurun.

Şimdi, bakın, bir işimi yapayım ve size de açıklama yapayım.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama sonucu deyin ki, 10 oyla kabul edildi deyin. Biz de ona göre...

BAŞKAN – O zaman buyurun siz yönetin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ya ben yönetmiyorum, bunu söylüyorum sana.

BAŞKAN – Yani şimdi burada yıllardır yaptığımız bir usul var.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben diyorum ki, 10 kişi ibra etti, ibra edildi deyin.

BAŞKAN – Yani Meclis Genel Kurulunda da bu tip uygulamalarda biliyorsunuz “Kabul edenler... Etmeyenler...” deniliyor ve eğer çoğunluk varsa tek tek söylenmiyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, kaç oyla kabul edildi?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – 11 oyla.

BAŞKAN – Arkadaşlar, tutanaklara girmesi açısından söylüyorum: Şu andaki sayımız, Kanunumuzun, İç Tüzük'ümüzün bize önerdiği...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 9 kişiyle toplanıyor değil mi?

BAŞKAN – 12 ile toplantıyı açarız ve şu anda 12' den fazla Komisyondaki arkadaş sayımız ve karar sayımız 10' dur değerli arkadaşlar.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bilmediğim için soruyorum.

BAŞKAN – Hayır, biz yıllardır Komisyona gidip geldiğiniz için, kaç yıldır buradasınız ve özellikle de en kıdemli milletvekili olarak bildiğinizi düşünüyorduk ve onun için bugüne kadar açıklama yapma zorunluluğu hissetmedik; açıkçası demek ki bilmiyormuşsunuz.

Evet, böylelikle 2009 ve 2010 yılına ilişkin hesap ve işlemlerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Evet, oylama sonucunda da 2009 ve 2010 yılı hesap ve işlemleri ibra edilmiştir ve görüşmeler tamamlanmıştır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – “Çoğunlukla ibra edilmiştir.” diyoruz.

BAŞKAN – İmdat Bey, eklemek istediğiniz bir husus var mı?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Evet Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler, çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ekrem Bey, dönemin Genel Müdürü olarak sizin eklemek istediğiniz bir husus var mı?

ÇAYKUR ESKİ GENEL MÜDÜRÜ EKREM YÜCE – Çok saygıdeğer Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, malum ÇAYKUR, bölge ekonomisinin can damarıdır ve yine ÇAYKUR, sektörün teminatıdır ve yine ÇAYKUR, bölge insanımızın da geleceğinin teminatıdır.

Bu önemli kurumla ilgili yapmış olduğunuz ciddi görüşler ve desteklerden dolayı şükranlarımı arz ediyor, hepinize hürmetlerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, bizler de teşekkür ediyoruz. Başta Genel Müdürümüzün şahsında arkadaşlarımıza çalışmalarında başarılar diliyoruz, teşekkür ediyoruz.

Değerli üyeler, böylelikle Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 2009 ve 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

TÜRKSAT Uydu, Haberleşme, Kablolu TV ve İşletme Anonim Şirketinin 2009 ve 2010 yılına ait faaliyetlerinin denetim görüşmelerini yapmak için 14 Kasım 2012 Çarşamba günü saat 10.30'ta toplanmak üzere Komisyonumuzun bugünkü toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.24